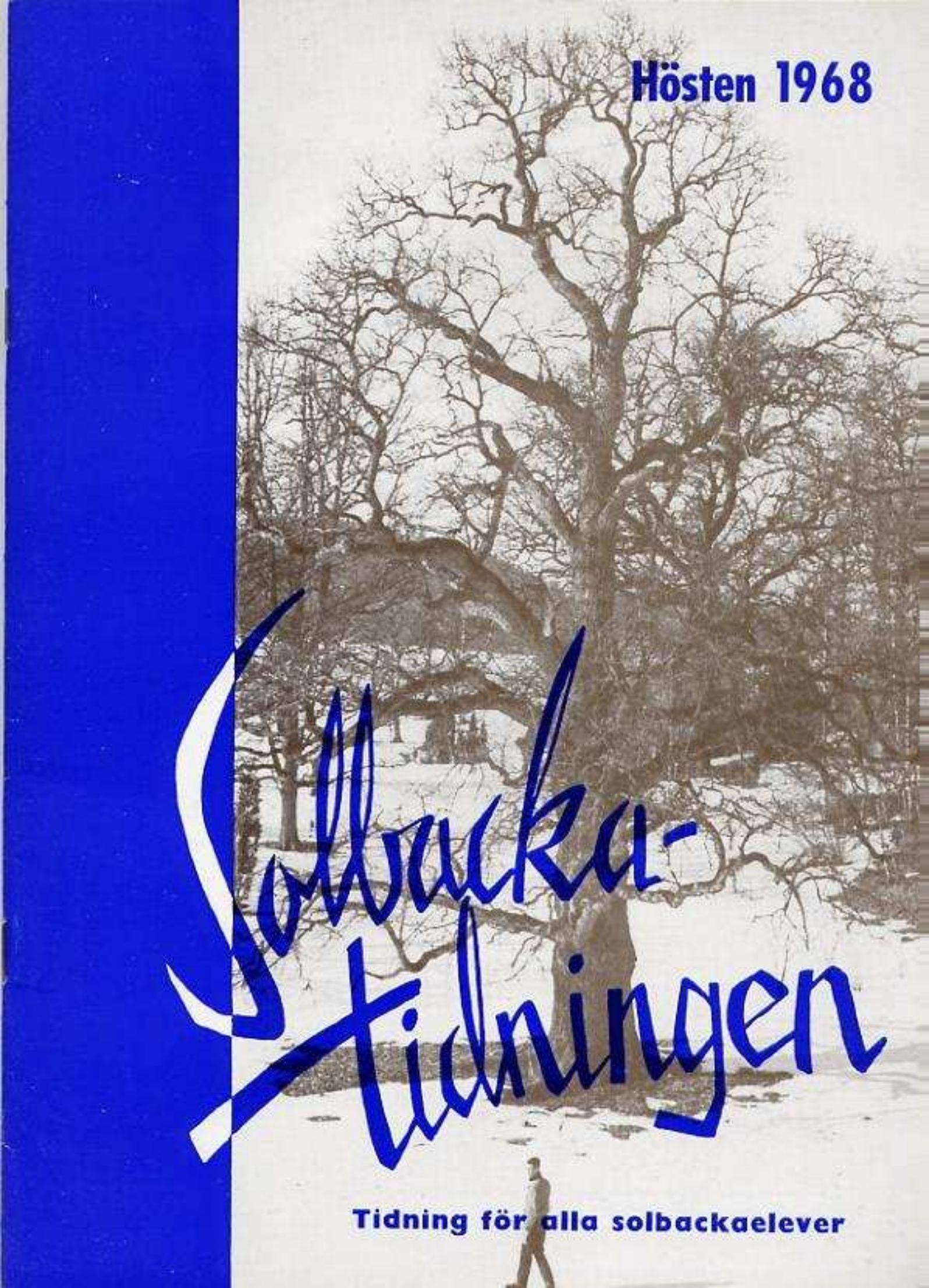

Hösten 1968

**Solbacka-
tidningen**

Tidning för alla solbackaelever

FÖRENINGSMEDLEMMAR

Vi tackar för insända bidrag till tidningsfonden men påminner Dig som ännu inte sänt in Ditt genom att åter bifoga nedanstående redogörelse. Tidningsfonden behöver bidrag från ALLA. Gör slag i saken! Just nu. Varför vänta, det rör sig ju bara om en femma om året!

Föreningens styrelse har den 16 maj och årsmötet den 23 maj behandlat Solbackatidningens förhållanden, dess ekonomi och möjligheter att i framtiden kunna utges i samma omfattning som nu.

Det har nämligen blivit allt svårare att driva tidningen. Dels är det svårt att finna lämplig redaktör som har möjlighet att åta sig det omfattande arbetet, dels har det nuvarande ganska kärva ekonomiska klimatet medfört att det trots kraftigt ökade arbetsinsatser är svårt att få det annons- och prenumerationsunderlag som är behövligt.

Såväl styrelsen som årsmötet har därför varit ense om att tillföra tidningen förstärkta resurser för att den skall kunna få möjligheter att inte bara fortleva utan också kunna utvecklas.

De åtgärder som vidtagits innebär att föreningskassan inom ramen för sina nuvarande resurser stöttar upp tidningen. Man har emellertid velat gå ännu ett steg längre och därför vid årsmötet beslutat göra en hänvändelse till såväl ständiga som årsbetalande föreningsmedlemmar om frivilligt bidrag till en särskild tidningsfond, vilket föreslogs vara 5: — kronor per år, av praktiska skäl inbetalda med 20: — på en gång för den närmaste fyraårsperioden. Om någon skulle önska bidra med

större belopp eller uppdelat sitt 20-kronors-bidrag i mindre delar går det naturligtvis också bra. För att om möjligt lindra kassörens arbetsbörda är det dock tacknämligt om inbetalningarna kan koncentreras.

Du finner därför här nedan två inbetalningskort, ett på 20: — avseende tidningsfundsbidraget för fyra år framåt och ett utan ifylld summa, främst avsett för den som skulle vilja lämna ett större bidrag. Styrelsen och årsmötet hoppas att Du som föreningsmedlem vill hörsamma denna kallelse. Om alla föreningsmedlemmar bidrar får tidningsfonden en så god förstärkning att tidningens fortvaro i dess form som i särklass förnämligaste fördettnings- och skoltidning har de bästa utsikter att vara tryggad.

Om andra av tidningens gynnare utanför föreningsmedlemskretsen skulle vilja bidra till tidningsfonden är föreningen naturligtvis bara tacksam därför.

I detta sammanhang vill tidningens redaktion också gärna göra sig påmind dels med ett tack till alla trogna annonsörer och prenumeranter dels med en förhoppning att nya annonsörer ville ta med tidningen i sina planer. Tidningens adress finns på huvudsidan och vi sänder gärna annonsprislsta.

INBETALNINGSKORT		Arkivdel
Avsändarens namn och adress		Får ej utskrivas med blyerts-, anilin- eller färgpenna
Belopp	20 kr	
Betalmottagare (namn och adresspostanstalt)		
FORENINGEN SOLBACKAPOJKARNA		
STJARNHOV		
Lbb/pob kvitto nr	Redovisningsnr	Till postgirokonto nr
		13 09 19
		Redov. postanstalt

POSTGIRO		Mottagardel
Till postgirokonto nr	13 09 19	
Belopp	20 kr	
Avsändarens namn och adress		
Meddelande till betalmottagaren		
TIDNINGSFONDEN		

INBETALNINGSKORT		Arkivdel
Avsändarens namn och adress		Får ej utskrivas med blyerts-, anilin- eller färgpenna
Belopp	kr öre	
Betalmottagare (namn och adresspostanstalt)		
FORENINGEN SOLBACKAPOJKARNA		
STJARNHOV		
Lbb/pob kvitto nr	Redovisningsnr	Till postgirokonto nr
		13 09 19
		Redov. postanstalt

POSTGIRO		Mottagardel
Till postgirokonto nr	13 09 19	
Belopp	kr öre	
Avsändarens namn och adress		
Meddelande till betalmottagaren		
TIDNINGSFONDEN		

CHRISTER EKLÖF DÖD

Christer Eklöf finns inte längre bland oss. Den 28 september i år rycktes han bort under en utlandsvistelse. Han var då 27 år gammal och på väg mot en lovande karriär.

Christer Eklöf föddes i Jönköping den 11 mars 1941. Efter studentexamen 1960 vid Solbacka Läroverk och studier vid Göteborgs Handelsinstitut skrev han in sig vid den schweiziska handelshögskolan i St. Gallen. Där blev han färdig civilekonom 1967 och inträdde samma år som revisor i Nestlé-koncernen.

Närmast sörjande är föräldrarna i Jönköping samt en syster i Sundsvall. De Solbackapojkar som gick på skolan mellan 1956 och 1960 torde minnas honom väl.

IN MEMORIAM

Christer Eklöf var visserligen realare, men ändå minns man som latinare honom, kanske bättre än många andra jämnåriga kamrater. Han var livligt intresserad av en rad idrotter och deltog även aktivt vid flera tillfällen med framgångsrika insatser.

Fast man minns honom väl ännu bättre om man drar sig till minnes hans lugna, förtroendeingivande sätt och stillsamma gemyt som kunde ta sig uttryck i ett rejält och oefterhärmligt skratt. Som kamrat var han för många ett föredöme, som elev svårligen överträffad i kunskaper.

Den studentkull som gick ut från Solbacka år 1960 är nu decimerad på ett sätt som ingen kunde förutse. Christer Eklöfs natur var knappast sådan att han ville göra stort väsen av sin person. Icke desto mindre är det en förlust som ekar starkt inom en.

Thomas Leijonhufvud

Hitt hämt sett

JAN HALLINGER stötte nyligen ihop med OSMO MURRAY hos LEOPOLD. Leopold är en krog i Uddevalla. Enligt vanligtvis välunderrättade matkällor det enda acceptabla matstället i hela staden. För sex år sedan träffades de av en ren slump. Just på... så nu är cirkeln sluten. Hallinger och Murray är båda f.d. kuratorer (förste resp. andre) och har sålunda god tumme med PONDUS. Pondus behöver Osmo som yrkesmilitär, Jan som reservare. Båda tillhör en på Backen solid ärs-kull. En, på tal om mat och vin, av de mer vältrampade ärgångarna där. Nittonhundrafemtionio.

SVEN LIDBECK tog sin MATS, d.v.s. sin mössa, ur sko-

lan tre år senare. När han tröttnat på att exportera renbudar till USA tog han semester och for till Rhodos för att bättra på badkulturen. Där träffade han en grekisk affärsman som tände på stubinen och slog till. På en lidbecksk knäpp. Vattenski-skola. Resa till Aten och inköp av fullständig utrustning. När semestern var över avvecklades vattenski-skolan till Club 33. Även på hemmaplan lyckades Sven övertala folk att hans egna idéer inte var så dumma. 1966 var han så pass i stöten att han lyckades övertala en viss CATHARINA att han var bäst. Hon är nu hans hustru, lagvigda, och har nyligen fått en OSCAR. På 3.550 gram. Pappa Sven är numera sin egen.

Marknadschef i Tre Fotografier AB. Säljer industriveklarn.

THOMAS LEIJONHUFVUD jobbade vid Nerikes Allehanda i Örebro 1965-66. Som allmänreporter. En sådan där som inte duger till något utan måste splittra sig på en massa. Där var även STIG ENGZELL. Sedan överlämnade Stig Solbackstidningen och for till Helsingborg. Från sin nya arbetsplats, Helsingborgs Dagblad, har han nu inte lång väg till TORSTEN BERGHAMMER. Han som trycker Solbackstidningen varje år. Bli inte försånade om Solbackstidningen någon gång har en så da färjetidtabeller. Han trycker nämligen sådana för praktiskt taget alla turer över sundet.

Thomas började däremot lyckligtgåra Handelstidningen i Göteborg. Vågg i vågg med GHT ligger GT. På den senare tidningen jobbar LARS ÅHREN, som vid det här laget praktiskt taget kan räknas till inventarierna där. Han var en gång i tiden en av Solbackstidningens första redaktörer. På GT har han en kollega som heter ULLA WALLIN-SANDRING, gift med en gammal Backenkis, LARS G. SANDRING. Specialist inte bara på hjärtefrågor utan även insärtes sjukdomar. Läkare med ämnesomsättningar i blicken.

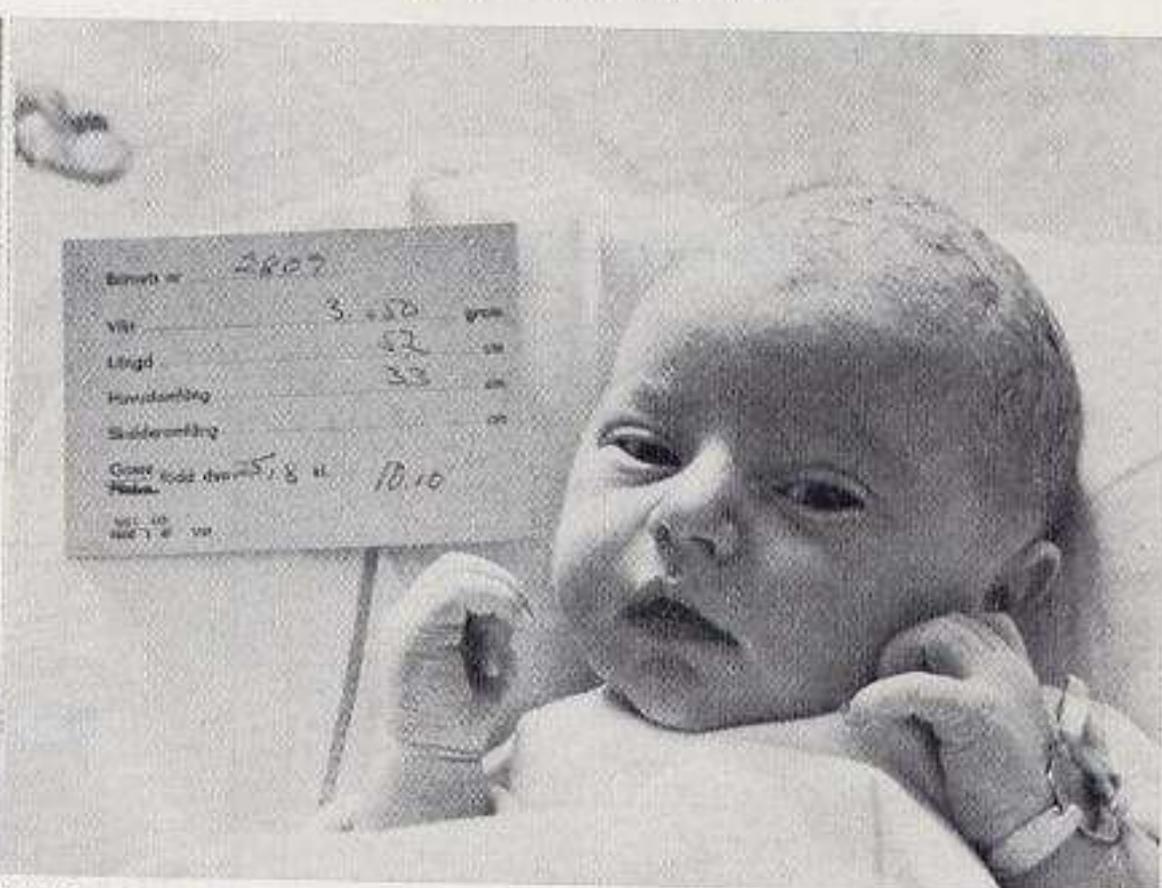
I Lunds studentvimmel är HÅKAN WIBERG, alias "EINSTEIN", en av de verkliga super-

50 ÅR

30 MIN.

ULF TRAPP 50 år den 8 november 1968

Lidbecks Oscar, 30 minuter gammal. Bilden tagen av lycklig fader Sven i ett stolt ögonblick. Fotot på "barn 2809" togs på ett Stockholm-BB i augusti i år. Modern, Catharina Lidbeck-Aselius, har anledning glädja sig åt förmöjningen.

kändisarna, av flera orsaker. Dels är han känd som en ytterst excentrisk man, dels är han en auktoritet på i ex fredsforskningsområdet. Han ägnar sig åt sociologi efter att ha tagit så många betyg att han själv tappat räkningen.

Två andra solbackastudenter har vi också bland dem som syns utåt. Ute på yttersta vänsterkanten dväljes bröderna PER och NILS MAUNSBACH i en grupp om tio som kallar sig Rebellerna och som får självaste Mao att verka mörkblå. Per är medicinare, medan Nils har läst matte och fysik mellan demonstrationerna.

Bland naturvetarna har vi en skara flitiga teknologer.

Det är MATS BJÖHRN och RICKARD LETTSTRÖM. Dessutom läser Solbackatidningens skvallerkorrespondent GÖRAN BRYNTSE och JOHAN EKSTRAND i Lund. JOHAN är fjötränglöjtnant också och gift sedan ett år tillbaka.

ROBERT FROMELL ägnar sig istället åt juridik, där han hamnat i gott sällskap. EDWARD RÖSIÖ är i det närmaste klar, och ses ibland ta en svängom på innekäbben Delfinen tillsammans med bl a CALLE LJUNGBERG och CHRISTER "CHIP-CHOP" HALLIN. Calle är på väg att bli civilekonom, medan Christer tillhör juristernas skara. Han brukar stöta ihop med INGEMAR LINDBERG på Universitetsbiblioteket, där dock INGEMAR inte får spela piano, utan ägnar sig åt att vränga på paragrafer, liksom även kamraterna PALLE JUEL och "POA" ALMBORG. Palle har ett år kvar och ägnar sig också åt konsthistoria emellanåt. De sitter ofta alla tre på studentkaffet Ateneum och diskuterar över en öl.

Några som redan är klara är finspångbröderna THOMAS och GÖRAN BENGTTSSON. Båda är läkare och THOMAS lär träffas i Ängelholm. Göran var så sent som i våras en av stjärnorna i Östgöta Nations hockey-hockeylag, men har nu flyttat till Krischansta.

Bland övriga ansikten som skymtar kring Akademiska Föreningens bus är "SPINDELN" BOMAN som även träffas på stamloket Staket ibland. LILLTOLLARP ser man ofta på Ateneum, medan SVEN TULLHÖG säkrast träffas i det nya studentbostadsområdet på Norra Fäladén. Dessutom lär HERMANSSON, fd Foibosbas, Solbackatidningsredaktör m m finnas i

Lund, men har skaffat sig ett så yvrigt skägg att han är nästan omöjlig att känna igen.

En av Solbackas basketstjärnor, GÖRAN PILGÅRD, har också flyttat ner hit, vilket dock inte Chalméristen KJELL HANSSON gjort, utan han har gift sig och fått en dotter förtäljer ryktet.

Lund tycks ha blivit solbacka-pojkarnas Mecka och då särskilt iandläkarhögskolan där. PER NEANDER, student 63, blir klar till jul och snart följer BENGT WALLANDER efter. CHRISTER PERSSON, student 67, tillhör de yngsta i gänget.

Vid juridiska fakulteten finns HASSE ÖFVERBERG och BIRGER ROSLUND. DAG NILSSON läser medicin, påjagad av sin gamla förälskelse TETTA AFZELIUS, numera fästmo. HENRIK HOLMQUIST, student 66, skall bli växtfysiolog, medan brodern PETER föredrog Göteborg och där medicinen.

HANS HERMANSSON söker sanning i statistik.

Mera till modernärningen håller sig THOMAS MÖRNE och JAN WEIBER. Även flickorna från Solbacka söker sig söderut och KARIN EDMARKER föredrar Köpenhamn där hon studerar inredningsarkitektur medan systern GUNNEL skall försöka bli småskolelärare. JOHAN JUHLIN har vigts med SOLVEIG MAGDALENA ULRICI i Gustavskyrkan i Köpenhamn den 2 juli i år. Därmed är Åkers styckebruk en ungarlärar och Uppsala har förlorat ännu en ungdom. Ytterligare en solbackapojke, jur stud PER WESTLING, har bestämt sig för äktenskap. Den lyckliga heter CHRISTINA (fd SUNDH) och hon vigdes med PER i Trefaldighetskyrkan i Uppsala. Solbackatidningen ber att få gratulera och samtidigt beklaga Örnsköldsvik som nu noterar ytterligare en förlust på spinnsidan. Grängesberg får i stället vidkännas en svindande förlust på svärdssidan.

PER MAGNUS ISHE trampar kronans skor som Eksjö-korpral. F.n. göra han 12 den även. Per Magnus hörde tidigare till de traditionella långluggarna på Backen. Han började 1958 och i våras tyckte han det var lagom att lämna skolan. Lite tidigt kanske men man måste ju ut i livet, menar han. Ett kåseri om en s.k. bonnpermis har han tillsänt ST-redaktionen. Mer sånt! (Per Magnus är fd. eller snarare var, lokalredaktör för ST på Solbacka).

forts. å sid. 33

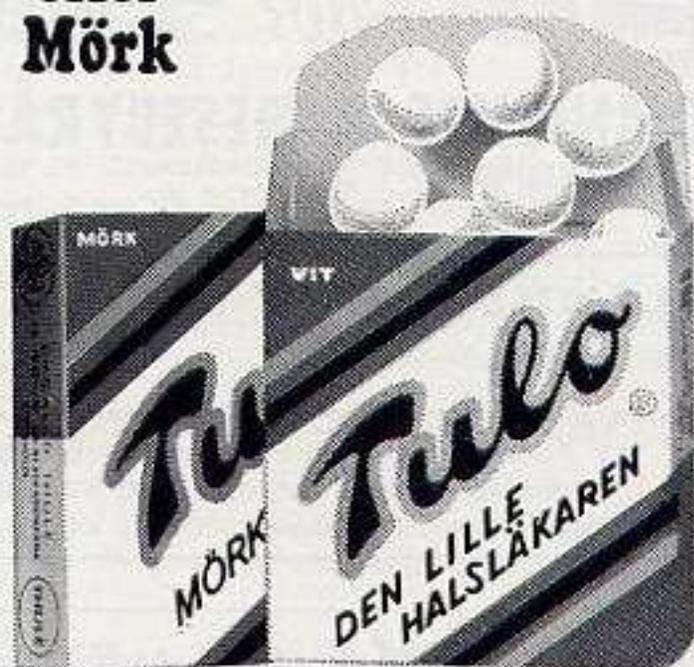
LYCKLIGA 4⁵-OR

Solbacka har för första gången besökts av några kvinnliga lärarkandidater. Flickorna, vars ålder ST behåller för sig själv tillsammans med telefonnumret, kommer från Stockholm. Under denna praktiktermin gnuggades de två filosofie magistrarna av två lektorer. Marianne Watz, som undervisar i spanska och franska, har Bo "Pippi" Magnusson som handledare. Tor "Tosse" Lundberg assisterar också Marianne, men Eva Pettersson läser spanska och tyska, så hon får mest hjälp av Bo. Enligt välunderrättade lärarkällor, Ake "Häggen" Hägg är en, har det aldrig lästs så mycket tysk grammatik i 4⁵ som denna termin. Anledningen lär vara att eleverna skulle vara generade att inte kunna skilja på maskulinum och femininum: Inte i praktiken utan i grammatiken. På bilden ses Marianne till vänster, Eva till höger. Lyckliga 4⁵-or!

TA EN TULO

Vit
eller
Mörk

"en pärla för halsen"

CHOKLAD-THULE

Prenumeration 5 år kr 50:—
Lösnummerpris kr 6:—

Medlemmar i
Föreningen Solbackapojkarna
erhåller tidningen utan kostnad

Redaktör och ansvarig utgivare: Thomas Leijonhufvud, Nobelgatan 21,
416 57 Göteborg

Lokalredaktör: Jerker Olsson, Solbacka läroverk, 150 12 Stjärnhov

Ekonomischef, annonser: Ulf Peyron, Kottlevägen 66, 181 61 Lidingö

Distributionschef: Hans Norrman, Solbacka läroverk, 150 12 Stjärnhov

Tidningen utkommer med ett
nummer per termin

Postgiro: 46 29 45 · Lidingö

Annonsprislista på begäran

Tryckt 1968 hos
Hälsingborgs Tryckcentral

Statsråd studerar Solbacka

För första gången i Solbackas historia har en representant för regeringen besökt Solbacka i officiellt tjänsteärendet. Statsrådet Sven Moberg har nyligen gjort en direkt observation av skolan och snabbt satt sig in i förhållandena där. Statsrådet konfronterades med representanter för skolans styrelse, kollegium, elevkår och serviceorgan (vaktmästeri, sjukstuga, kontor, mäss samt husmorskår).

Sven Moberg fann resultatet av blixtvisiten "mycket intressant". Bakom den neutrala formuleringen fanns dock en troligen viss respekt för de sakskäl och objektiva fakta som redovisades i samband med studiebesöket. Tidigare har man i kanslihuset i Stockholm kanske mer rutinmässigt granskat den statsfinansiella situationen för landets internatskolor utan större kännedom om de enskilda skolornas lokaliteter.

När statsrådet hade sett skolans elevhem, idrottsplats, skollokaler, förvaltningsbyggnader och annat av intresse framförde han i varje fall inga negativa synpunkter om skolans sätt att fungera.

Varför får då Lundsbergs skola, för att ta ett jämförbart exempel, det stora statsanslaget medan Solbacka får det lilla? Skälet kan påminna om den oskrivna lag som närmast för tankarna till djungeln: Först till kvarn får först mala. Faktum är nämligen att båda skolorna i dagens samhälle har lika stort existensberättigande.

Det belopp som Solbacka behöver är en struntsumma för statsmakterna. För närvarande utgår 500.000 kronor och resten av de 2,3 miljoner som årligen krävs för undervisningen står skolan för. Det stora statsanslaget på ytterligare 700.000 kronor skulle innebära att skolans framtid säkrades. Vore det då inte rimligt att statsmakterna betalade hälften, eller i detta fall 1,2 miljon kronor, i stället för att som nu tillskjuta mellan en fjärdedel och en femtedel av hela undervisningskakan?

Om man betänker att det på Solbacka årligen utexamineras samhällsmedborgare som har den grundutbildning som den samlade produktionsapparaten i allt högre grad kräver får man lätt intrycket att statsmakterna här kommit väl lindrigt undan. Om man sedan skulle komma och klaga på att elevunderlaget är snedvidet slår man nog undan fötterna på sig själv. Systemet är ju en direkt följd av att statsanslaget är så lågt.

I verkligheten är det så att den före detta solbackaeleven gör en lika god samhällsinsats som någon annan skolelev när debet och kredit summerats ihop efter en normal livsgärning. Den som granskar Solbackatidningens Hörnt hänt sett-spalt finner sålunda att skolans gamla elever visar lejonklon i det ena sammanhanget efter det andra.

Mot den här redovisade bakgrunden måste Solbackas berättigande i dagens svenska samhälle vara ställt utom allt tvivel. När skall statsmakterna inse detta?

Tummen upp för . . .

... alla som skickat bidrag till ST. Hugo Osvald, Gunnar Schramm, Ulf Peyron, Christer Fredholm, Didrik Maechel, Pelle Swensson, Janne Lundberg, Bengt Ervald, Bo Magnusson, Sven Lidbeck m fl bör ta åt sig. De som själva tagit kontakt med ST (förutom de gamla säkra korten) är lätt räknade. Men var är de nya förmågorna? På Mars?

Tummen ned för . . .

... alla som inte skickat bidrag till ST. Alla ni som inte skickat foton, teckningar, pressurklipp, notiser, artikeluppslag m m. När denna tidnings nuvarande redaktör avgått (det sker i och med detta nummer) krävs det skärpning. Både gamla och nuvarande elever bör ta åt sig. Och var är breven till redaktionen? Svagt, övermåttan svagt!

OMSLAGSBILDEN

De flesta solbackapojkar har väl någon gång stiftat bekantskap med det kanske vackraste utflyktsmålet i skolans natursköna omgivning — Ekholmarna. En människa förefaller på något sätt ynkligt liten vid sidan av dessa trädbjässar om man jämför med grabben i förgrunden. Hugo Osvald har förevigat motivet på omslagsbilden.

Med Älvsnabben längs longituder mot lata latituder

I strålände höstväder lämnade Älvsnabben, flottans långresefartyg, den 9 november förra året Karlskrona. Ombord befann sig sammanlagt 276 man varav 87 sjöofficersaspiranter, bland dem två f d Solbackaelever, aspiranterna Clason och Odenheim.

KURS MOT VÄRMEN

Efter tio dagar till sjöss löpte vi planenligt in i den stora hamnstaden, Casablanca som är en modern stad med europeisk prägel, där man har mycket litet intryck av att man befinner sig i Afrika. Staden ebbjöd alla de nöjen en hamnstad har och härtill kom att det fanns mycket att köpa, ofta till hyfsade priser, allt beroende på hur mycket man diskuterade och prutade.

Ett av de mest uppskattade inslagen i besöket var utflykten till Marrakech, beläget ca 250 km SO om Casablanca. Vägen dit gick över väldiga slätter täckta med röd mylla. Långt i fjärran tornade de väldiga, delvis snötäckta, Atlasbergen upp sig.

Besöket i Marrakech blev en stor upplevelse, Marrakech, eller söderns pärla som staden kallas, återspeglar en urgammal kultur.

Staden omges av en ringmur, husen är alla tegelfärgade och på gator och torg finns basarer och råder ett blomstrande marknadsliv. Staden utgör centrum för kamelkaravanerna som från alla håll kommer till Marrakech. På torgen som är fyllda av folk i de mest underliga klädedräkter, finns orm-tjusare, tandutdragare, vattenförsäljare och sagoberättare, alla i de mest vidunderliga skepnader. Fatigdomen är enorm och de allra flesta är analfabeter. Rundvandringar på torgen och i de trånga illaluktande basarerna, var mycket intressant. Överallt pågick en livlig kommers. Efter att ha ätit cos-cos (den marockanska nationalrätten) och sett orientaliska danserskor utföra sina danser, återvände vi ombord efter att ha upplevt en orientalisk miljö, som i sin primitivitet och älderdomliga verklighet överträffade alla föreställningar.

Fartygschefen på Älvsnabben, kommandörkapten Lennart Abrén, inspekterar kungliga gardet i Rabat i Marocko. Befälhavaren, som sig bör, här i spetsen för några av sina närmaste officerare.

HACKE HACKSPETT

VARDAG TILL SJÖSS

Den 30 november rullade för första gången vår Atlantbiograf. Ganska märkligt att i månads-skiftet november—december sitta på däck under en stjärnklar himmel och se Hacke Hackspett och Wild West. På kvällen landade den första flygfisken på däck — en riktig baddare, 52 cm mellan vingpetsarna. Fisken som nästa morgon avnjöts till frukost, smakade utmärkt.

Den 1 december passerade vi Kräftans vändkrets. Med anledning härav avåts middagen i gundummet baklänges. Naturligtvis ingick kräftor i dinén.

Dagen därpå inlöpte vi i Freetown och ankrade på redan. Freetown är huvudstad i Sierra Leone f d brittisk koloni, nu en afrikansk diktaturstat. Fukten och värmen i Freetown var olidlig och staden ganska smutsig och tråkig. Omgivningarna däremot var vackra med sin tropiska grönska och höglänta terräng. Vad som var mest intressant att se var det jättelika sk slavträdet vid vars fot, tusentals slavar på 1700- och 100-talen såldes till hänsynslösa och brutala uppköpare för vidare befordran till Amerika.

Hur gestaltar sig egentligen en dag till sjöss? Eftersom många kanske har svårt att föreställa sig vad man egentligen gör ombord på en långresa kan det vara på sin plats att kortfattat beskriva "hur vi får tiden att gå"! 06.30 sker "utpurning", tvättning och klädsel" och efter frukost är det dags för den rutinemässiga rengöringen på och under däck. Klockan nio börjar förmiddagens utbildningspass som kan omfatta allmän, fartygsutbildning, stridsutbildning eller lektioner i exempelvis navigation, sjömansskap eller signaltjänst. Efter en timmes lunchuppehåll fortsätter eftermiddagen med ett nytt utbildningspass som bedrivs efter samma principer som förmiddagens. Ofta genomförs artilleriskjutningar. Eftermiddagspasset är slut vid 16.00-tiden och därmed är dagens övningar, eventuellt med undantag för en kvällsövning, slut.

Men härtill kommer den rutinartade vakttjänsten, som nästan alla ombord är berörda av. Ytterst få får därför en hel sovnatt. Men visst finns det en del fritid. Vi anordnade särskilda fritidskurser i spanska, engelska, navigation, bridge och även en äktenskaps-skola med 85 deltagare. Mycket idrott bedrevs, främst gymnastik, bordtennis, lerduveskytte och boxning.

RIO, OJ, OJ

Färden över Sydatlanten gick snabbt och planenligt. Efter traditionellt linjedop och luciafirande inlöpte Älvsnabben den 15 december, på dagen 100 år efter fregatten Vanadis, till Rio de Janeiro. Besöket i Rio blev en stor upplevelse för alla och envar. Ett jätteprogram hade uppgjorts med anledning av besöket. Utflykter, fester och andra evenemang avlöste varandra. Vi träffade många charmfulla och sympatiska människor i Rio bl a två verkliga Solbackavänner, minister Westerberg vid Svenska Ambassaden och Oj, Oj Göransson, bägge solbackalärare. Deras gästfrihet visste inga gränser och många "Backeminnen" hann ventileras under dagarnas lopp. Tillsammans med "Oj,

Bilden ovan: Muskötheräpnat manskap och bornblårare (t b) i paradiställning under infarten till Buenos Aires.

Oj" som är vicepresident i Flamengo och känd och populär i hela Rio, bevistade jag ligafinalen i fotboll mellan Botafago och Bangu. Botafago vann med 2-1. Matchen som spelades på Maracana fotbollsstadion var fantastisk och en stor upplevelse. En cupfinal i Brasilien är i lika hög grad en folkfest som en fotbollsmatch. Att se 150.000 entusiastiska åskådare svängande tiotusentals flaggor, skjutande raketer, uppsläppande tusentals ballonger osv, är verkligen en fest och ett skådespel. Och vilket oväsen! Bland andra händelser som jag gärna kommer ihåg är den helikopter-

nabben förtöjde i Sydamerikas största stad, Buenos Aires med 8,5 miljoner innevånare. Då den argentinske sambandsofficeren skulle gå iland gled landgången och iklädd helvit uniform och sabel föll han i det smutsiga oljiga vattnet. Lyckligtvis skadade han sig ej i fallet och vi lyckades snabbt få ombord honom igen.

I Buenos Aires bor inemot 500 svenskar, de flesta representanter för svenska företag. Johnsonlinjens, SKF:s, LM:s, AGA:s m fl svenska företags gästfrihet var enastående.

Besöket i Buenos Aires blev ansträngande på grund av den

Radio • TV

Grindbergs Radioaffär

MALMKÖPING 0157/201 90

Auktoriserad service

har alltid varit lika fascinerad av denna vackra ö, som tycks ha blivit begåvad med många goda ting, behaglig temperatur, kristallklart vatten som skiftar i den blågröna färgskalans alla nyanser, stränder med den renaste vita korallsand och glada vänliga människor. Barbados har länge stått under brittisk överhöghet men är sedan två år självständigt. Man har i hög grad bibehållit sina brittiska traditioner och ön kallas inte utan öbornas stolthet Little England. Efter fyra lyckliga dagar lämnade vi Barbados med stor saknad och styrde därifrån längs med St Lucias, Martiniques och St Vincents gröna höglänta vulkanöar till en liten idyllisk ankarplats på ön Bequia. Bequia är nästan helt orört av den sk civilisationen.

Vårt västindienbesök närmade sig emellertid sitt slut. Den 3 februari lämnade vi Bequia island och satte västlig kurs mot Colombia.

CARTAGENA

Besöket i Cartagena gav både positiva och negativa intryck. På plussidan landets intressanta historia med dess gammaldags fina kultur med anor från indianernas och spanjorernas tid. Som ett monument från denna tid reste sig den enorma fästningen, som ingav respekt inte minst för de sjörövare som förr var så vanliga i dessa trakter.

På minussidan kommer den mycket låga levnadsstandarden i landet. Colombia verkade smutsigt, fattigt och efterblivet. Mord och terror är vanligt.

MEXICO CITY

Den 16 februari inlöpte Älvsnabben planenligt till Vera Cruz i Mexico.

För att rätt kunna tillgodogöra sig allt vad man ser och upplever, bör man tidigare ha studerat Mexicos historia och lärt sig något om Maya-, Toltec- och Aztek-civilisationerna Herman Cortes m fl.

Vad jag bäst kommer ihåg från ett besök i Mexico City, är antropologiska museet, i sitt slag kanske världens märkligaste. Rundvandringen i universitetsstaden, visningen av de olympiska anläggningarna och sist men inte minst utflykten till sol- och mänpyramiderna i Teotihuacandalen. Tiden rann emellertid alltför snabbt och efter en två timmars flygning över snöklädda vulkantoppar och torra kaktusbevuxna högslätter, var vi åter i Vera Cruz. Nästa morgon lämnade vi staden efter ett besök som överträffat de mest spända förväntningarna. Uppfattningen delas säkert inte av de sex matrosar som i överförfriskat tillstånd på Cozumel Island hoppat i en hotellswimmingpool med kläderna på och sen endast fick se Mexico från fartygsrelingen.

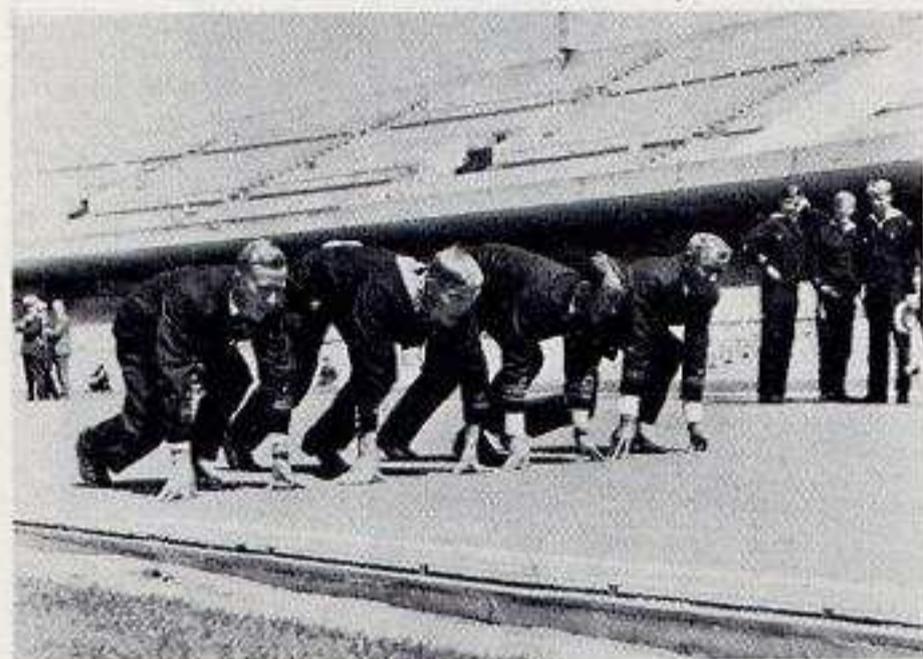
HEMÅT

Vera Cruz var resans mest avlägsna hamn. Vi vände om stäven ostvärt och satte kurs ut i Mexicanska Gulven.

Den 25 februari anlöpte vi den amerikanska flottbasen Key West för ett kortare besök.

I Key West avnjöts också "vinterns" sista bad. Vi skulle snart få se på annat.

forts. å sid. 37

Klar för start på Olympiastadion i Mexico City. Andre man från höger är artikel författaren.

färd jag själv och fartygschefen gjorde över Rio. Guvenören ställde sin helikopter med pilot till vårt förtogande och en söndagsförmiddag flög vi runt Rio. Vi passerade Copacabanas och Ipanemas badstränder, där 10.000-tals människor njöt av sol och värme, steg därifrån upp mot bergen, rundade Kristusstatyn och sockertoppen och landade sedan efter en timmes oförlömlig flygning över en av världens vackraste städer.

JULAFTON M/SYD

På julafton låg Älvsnabben till ankars i en väl skyddad och mycket vackert belägen havsvik några dagsresor söder om Rio de Janeiro. Vädret var strålande, +30° i skuggan och +27° i vattnet. I radion hörde vi att Stockholm hade -4° och snöyra.

För många kändes det kanske konstigt att äta sin julförmiddag under öppen himmel i tropisk värme och med avbarrade plastgranar i bakgrunden. Men stämningen och humöret var hela tiden på höjdpunkten.

BUENOS AIRES

På juldagen lättade vi åter ankar och satte sydlig kurs mot Argentina. Den 28 december passerades Montevideo och vi styrde sedan upp för La Plataflodens smutsiga vatten.

Nästa morgon sköts salut för argentinska nationen varefter Älvs-

tryckande värmen (+36° i skuggan) och den aldrig sinande gästvänligheten från såväl svenska kolonier, som stadens befolkning.

TILL SJÖSS IGEN

Efter ett par dagars besök i den gammaldags och vackra brasilianska staden Bahia fortsatte vi norr över mot Västindien. Den 18 januari fick vi vår första haj, en krabat på ca 100 kilo som avlivades med älgstudsare. Sällan har väl en haj blivit mer fotograferad.

Den 21 januari lämnade vi den brasilianska kusten bakom oss efter att ha gått från syd till nordgränsen. Att det tog oss 14 dagar (hamnbesöket i Bahia ej medräknat) ger en god uppfattning om vilket enormt land Brasilien i själva verket är.

VÄSTINDIEN

Angöringen av de västindiska öarna skedde i Trinidad, den sydligaste utposten bland Windward Islands. 22 år tidigare hade jag som jungman på M/T Soya besökt ön. Vi styrde upp i sundet mellan Tobago och Trinidad och satte kurs mot Grenada, denna underbart vackra ö med sina mjuka gröna bergssluttningar, som kastar sig ned i det kristallklara havet.

Nästa dag ankrade vi utanför Bridgetown på ön Barbados. Detta var mitt fjärde besök på ön. Jag

Batterierna på Älvsnabben hålls varma. På bilden är det 15 cm-artilleriet som får sig en genomkörare

Jan Malmsjö om sig själv:

”Ville en gång bli präst för att få rätta friden”

Den 8 september 1954 skrev signaturen F i en artikel i en göteborgstidning: . . . ”snabbheten i hans väsen vittnar om ovanliga möjligheter. Här skall inte sias och profetiskt mumlas. Ändå är det svårt att inte tro på Jan Malmsjös framtid vid teatern.”

Den dag är avlägsen då skåningen Jan Malmsjö spelade clownen Beppo på Göteborgs Stadsteater. Från bostaden i en utkant av staden tog han ofta en spårvagn in till city. Någon enstaka gång, när repetitionerna drog ut på tiden, stannade han ända till kvällen. Dock inte för

att extraknäcka utan snarare för att hämta inspiration till arbetet. Den inspirationen hämtade han från filmduken, där gamla Chaplinfilmer hörde till de absoluta favoriterna.

Idag är Jan Malmsjö etablerad stjärna. Om någon till även-

tyrs bad honom därom, skulle han kunna visa skriftligt på den saken. I form av ett förmånligt långtidskontrakt med Sandrews. Initierade i teaterbranschen menar att papperet är ett av de fem bästa i landet. Själv tror han att Jarl Kulle och möjligen någon annan kan ha något liknande.

Man frestas lätt att tro att en sådan spikrak karriär, som dock kantats med mycken svett och möda, skulle göra honom till en diva. Det vore kanske naturligt, mänskligt, förstäligt. Atminstone till ytan.

FISK I BLICKEN

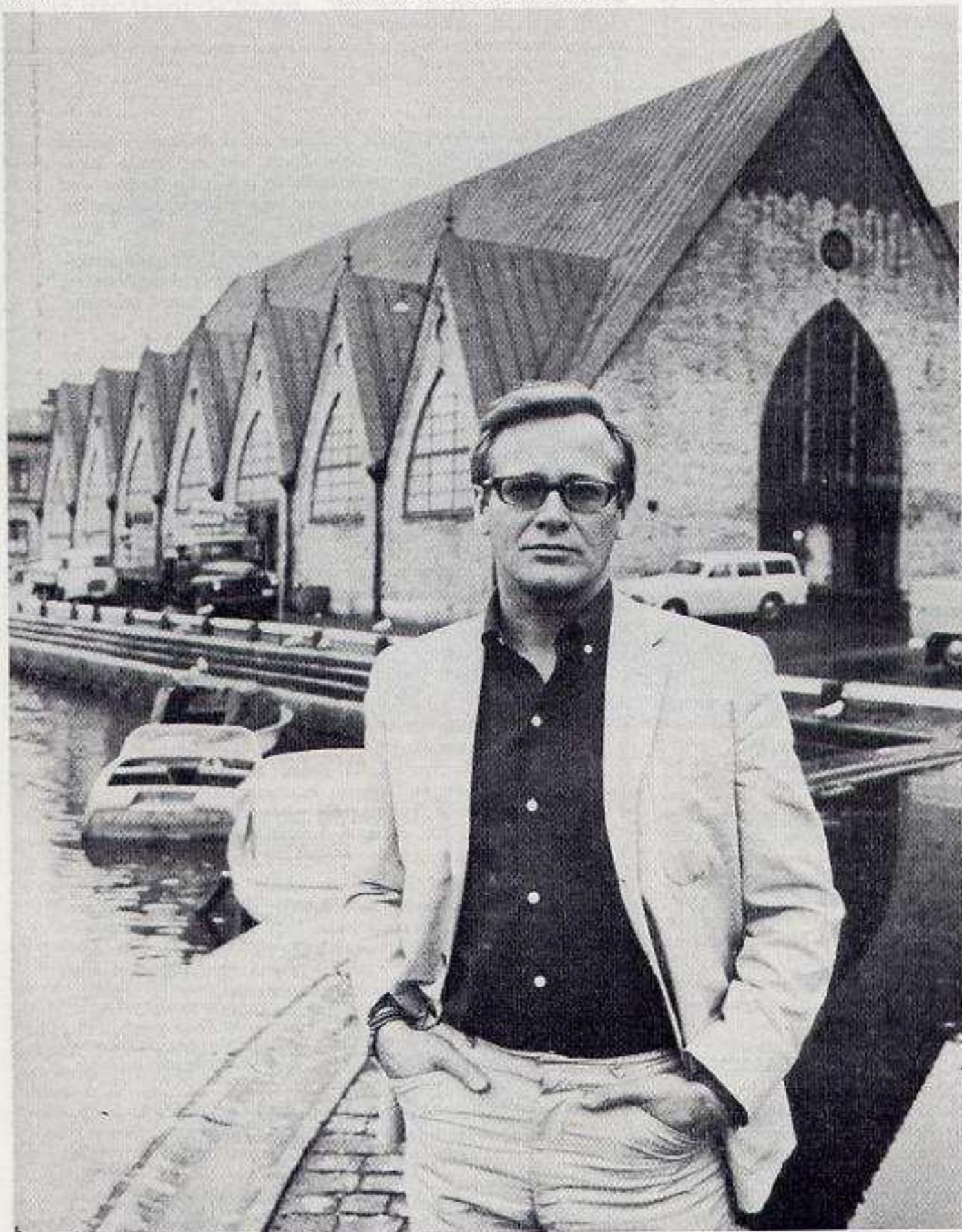
Att man är ovanligt PR-medveten betyder dock inte att man är främmande för att umgås med vanligt folk. Detta framgår, hoppas vi, av följande episoder:

Eftersom Jan Malmsjö är särskilt road av de kulinariska läckerheter som havsdjupen inrymmer (berör man ämnet får Malmsjö fisk i blicken) eskorterades han av reporter och fotograf till fiskhallarna, mera kända som Feskekörka. Vill man visa någon ett genuint stycke Göteborg visar man honom Feskekörka. Visserligen har man ingen överblick över Göteborg där. Men lukterna, sorlet och atmosfären inuti ger staden i ett nötskal. Att Feskekörka är Göteborg behövs ingen stadens PR-man för att konstatera.

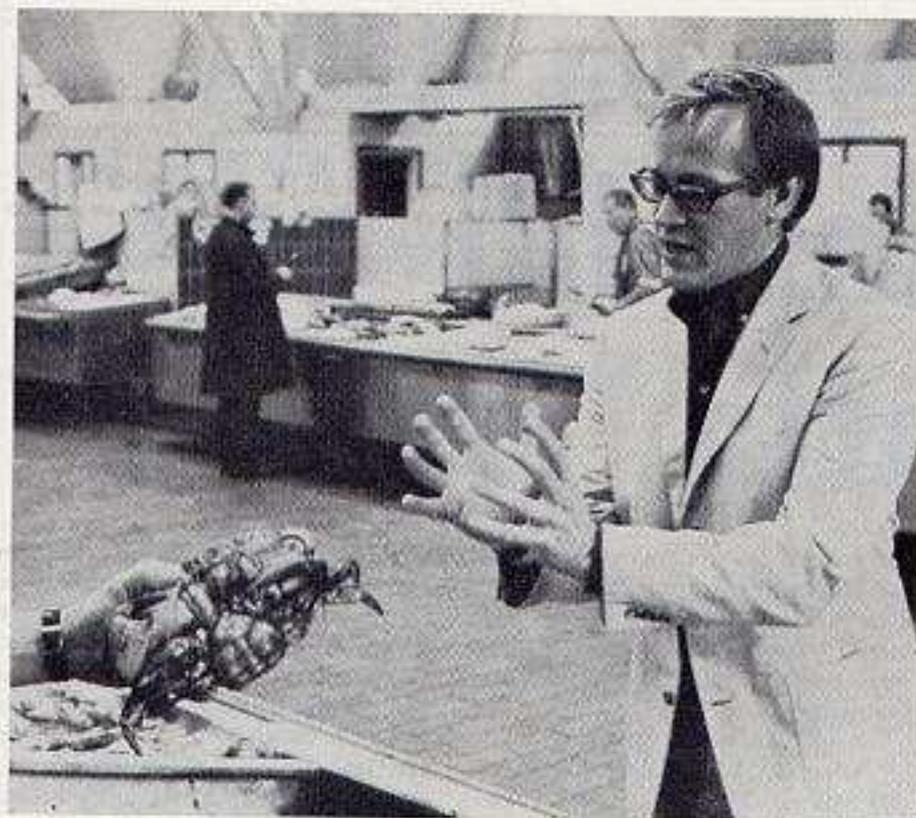
Utanför Feskekörka stötte vi ihop med några glada gossar, saltstänk och krutgubbar var liksom stämplat över dem. Han blev du och bror med dem på nolltid. Inga divalater där, inte. Den ene av gubbarna kände inte igen Malmsjö. Den andre förebrädde honom. Men Malmsjö enade dem på ett sådant sätt att inte ens en utbildad förlikningsman skulle ha lyckats bättre. Han menade enkelt att ”dom kan väl ha annat att tänka på”.

MYT OM SABBATSÄR

Vi fortsätter till en närbelägen restaurang. Där beställer matkännaren Malmsjö flamberade havs-

Göteborgs Feskekörka, ett genuint stycke Lilla London, från utsidan. I förgrunden: Jan Malmsjö, en fiskeentusiast av finare kaliber. Foto: Walter Hedén. HT-bild

Gosse, silken baddare... säger Malmström i Feskekörka.

Foto, WALTER HEDÉN, HT-bild.

kräftor, tillredda på ett alldeles speciellt sätt. Med stor noggrannhet noterar han receptet på rätten med det besynnerliga franska namnet på baksidan av matsedeln. Långvarig Kärlek — eller något liknande — heter den på svenska.

Späker man sig under sabbatsår, undrade vi. (Malmström har en gång, kanske som en av de allra första i landet "importerat" ordet sabbatsår. Hans definition är därför särskilt intressant).

— Ett så kallat sabbatsår är inget latmångöra. Detta är en myt som är mogen att avlivas. Från början är det faktiskt ett judiskt uttryck som man efterhand anammat i USA. Där kallar man det sabbatical year. Grundinnehåll är att collegelärarna där vart sjunde år reser utomlands, ofta till Europa, och studerar skolgången i en rad länder. Intrycken därifrån omsätter de sedan i praktiken. Själv studerar jag under sabbatsåret människors levnadssätt i olika delar av världen. Mitt eget fält är ju show-business och där finns mycket att lära. Mest lär man av misstagen, både egna och andras.

EN BEGAGNAD BIL

En viss form av självdisciplin är alltid nödvändig. Inte minst under sabbatsåret. Man får inte ge vika för en tillfällig depression. Inte fundera utan kämpa vidare. Maskineriet inom en får bara inte rosta. Varken psykiskt eller fysiskt. Här kommer kroppsträningen in i bilden. Jag och en god vän brukar smajogga tillsammans i skogen. När vi är lagom svettiga duschar vi eller badar — om årstiden ännu är ljus. Men man börjar bli gammal, 35 år, och lite onödigt schäpig. Det ska provstänkas och kännas efter innan man vågar sig i vattnet. Nyligen fick jag ett brev från

Folke Mossfeldt, han med Träna med TV-programmet. Han skriver så här: "Vi startar nu restaureringen av Ditt i somras raserade hälsotillstånd."

Låter nästan som det gällde en begagnad bil.

Uppriktigt sagt, Jan Malmström, finns det egentligen några riktiga entertainers i landet. Artister som både kan dansa, sjunga och agera?

INGEN KAN DANSA

Ingen! Tyvärr. Mig själv givetvis inberäknad. Owe Törnqvist kommer väl närmast vad man menar ska karaktärisera en riktig entertainer. Möjligen också Lill Lindfors. Annars saknar vi det viktigaste i branschen; tradition och utbildning. Vad väre är — det finns ingen fullgod artist som dessutom kan dansa.

Varför dras en artist som Jan Malmström just till clownroller, när den delen av marknaden är så pass begränsad? Ta rollerna i Narr. Spela spelet eller Clownen Beppo. Den senare för övrigt en tidig malmströfigur på Göteborgs Stadsteater. Varför?

— Jag har antagligen en liten sprattelgubbe inom mig. Det är så mycket barn i en clown. Ursprunglighet. En clown får ju vara dum; det får inte vuxna. En hel del lär man sig av Chaplin-filmer. Den hårdhänta spanska komedistilen är inget för mig. Däremot tilltalar mig den mjukare linjen, som ryssen Popovs, betydligt mer.

LITE MER KLARSYN

En kille som man ofta kan se skynda förbi i Göteborgs city är Kiki, dvärgen. Gammal artist vid cirkus Schumann, hovmästare och affärsanställd. Trots sitt ovanliga utgångsläge har han många strängar på sin lyra.

Dvärg, förresten. Ett ord som inte borde finnas på någon ordlista i svenska språket.

— Han är väl lycklig på sitt sätt. Själv har han accepterat sitt handikapp. Något hyckel kan jag inte med i sammanhanget; ett handikapp ska inte behandlas annorlunda för att det är ett handikapp. Lite mer klarsyn där skulle nog inte skada. Okay. Han har alltså blivit född sän och valt att leva sitt eget liv. Vad andra sen anser rör honom inte, åtminstone inte värdeomdömen om hans egen person. Men han har bättre sidor än många andra jag känner som är mer lyckligt lottade av naturen.

VILLE BLI PRÄST

Kändis? Jag trivs med att vara kändis. Jag har ingen lust att stoppa världen, stiga av och åter bli någon vem-som-helst. En gång ville jag till och med bli präst. Den sinnesfrid jag då eftersträ-

vade är dessvärre ouppnåelig. Det inser jag nu. Jag känner ingen med den där sinnesfriden. Prästerna själva har problem, liksom alla andra. Men med den rastlöshet som skådespelaryrket för med sig upplever jag stundtals en känsla av tillfredsställelse, en slags sinnesfrid.

Jan Malmström drar sig gärna till minnes vad dr Karl Ragnar Gierow, före Dramaten-chefen, en gång sade. Av en ung journalist tillfrågades han om han på något sätt tyckte att det var besvärligt att umgås med skådespelare.

Nejdå — inga besvär alls, menade han. Men tillfogade "att man kanske då får bortse från att en tredjedel av dem är alkoholister, ytterligare en tredjedel mer eller mindre galna. Och den resterande tredjedelen har man bara ingen användning för".

THOMAS LEIJONHUFVUD

EN REVOLUTION kommer att skaka om Englands ärevärdiga public schools. Detta om en statlig kommitté som nyligen presenterade en utredning får som den vill i sitt förslag. För den mer traditionella skolan öppnar sig nu hisnande vyer:

Flickor som leker på Etons skolgård. Färgade immigranternas på sir Winston Churchills gamla skola Harrow. Övergivande av de gammaldags strikta men exklusiva skoluniformerna.

Innan betänkandet lämnades har man granskat förhållandena vid internatskolorna i tre års tid. På basis av dessa observationer föreslår man bl.a. att regeringen skall tillsätta minst 50 proc. av platserna med elever från statliga skolor. Eleverna skall väljas, menar man, i första hand väljas efter uppnådda studieresultat. I andra hand vill man ha en social bredd på elevunderlaget och olika socialgrupper representerade.

Hela förslaget ses som en kompromiss mellan å ena sidan dem som ville låta allt bli vid det gamla och, å andra sidan, dem som önskade att konsekvent förstatliga samtliga internatskolor. Inom sju år kan 47.000 unga elever ha kommit att placeras i 350 olika privatskolor. Den extravagans som karaktäriserar t.ex. Eton, Rugby och andra skolor skulle då blott vara ett minne.

LION

OM ETON, världens exklusivaste internatskola, förstatligas flyttas skolan till Eire. Ett lämpligt tomtområde är (för säkerhets skull) redan reserverat på irländsk mark. Tanken att färgade immigranternas från arbetarfamiljer skulle komma till skolan är outhärdlig för flertalet av de extremt konservativa styrelsemedlemmarna där.

Styrelsen för den anrika gamla skolan grundad år 1440 av Henrik VI och belägen några mil väster om London, har klart sagt ifrån. Om Wilsonregeringen gör allvar av sitt hot att socialisera skolan och rubba dess traditioner kommer man att flytta. En 100-procentigt genomförd nyordning kan komma att beröra samtliga 500 internatskolor eller public schools.

Av kostnadsskäl vill man även slopa skoluniformerna. Etonpojkar bär ju t.ex. hög hatt, frack och s.k. fadermördare (stärkrage).

Privatliv och skolarbete föreslås också bli mer särade från varandra än vad som hittills varit fallet.

LION

Solbackagrabben m/68 spelar fotboll i USA

Sommaren 1967 tillbringade jag halva sommarlovet i USA. Amerika gjorde ett djupt intryck på mig. Jag var alltså övertygad om att jag måste komma över än en gång för att få lära känna landet under en längre tid. Frågan var nu hur det skall ordnas. Vad var då naturligare än att efter studenten söka till amerikanskt college. Det låter kanske enkelt men så var nu inte alls fallet. I USA måste man i de flesta fall betala dyra pengar för att få en college-utbildning. Med överresa, fickpengar under skollåret och hemresa blir det ett dyrt studieår.

college. De flesta visade sig intresserade och var villiga att ge mig någon form av finansiellt stöd. Ett universitet, West Virginia University, visade speciellt intresse, och förhandlingarna utvecklade sig i positiv riktning. Någon vecka efter det att jag blivit antagen fick jag ett brev från fotbollstränaren för ett litet college i West Virginia, Davis & Elkins College, där han förklarade att skolan var villig att ge ut ett stipendium, som skulle täcka kostnaderna för undervisning, mat och rum. Jag ansåg mig inte ha råd att säga nej till erbjudandet från Davis & Elkins

college. De flesta visade sig intresserade och var villiga att ge mig någon form av finansiellt stöd. Ett universitet, West Virginia University, visade speciellt intresse, och förhandlingarna utvecklade sig i positiv riktning. Någon vecka efter det att jag blivit antagen fick jag ett brev från fotbollstränaren för ett litet college i West Virginia, Davis & Elkins College, där han förklarade att skolan var villig att ge ut ett stipendium, som skulle täcka kostnaderna för undervisning, mat och rum. Jag ansåg mig inte ha råd att säga nej till erbjudandet från Davis & Elkins

college. De flesta visade sig intresserade och var villiga att ge mig någon form av finansiellt stöd. Ett universitet, West Virginia University, visade speciellt intresse, och förhandlingarna utvecklade sig i positiv riktning. Någon vecka efter det att jag blivit antagen fick jag ett brev från fotbollstränaren för ett litet college i West Virginia, Davis & Elkins College, där han förklarade att skolan var villig att ge ut ett stipendium, som skulle täcka kostnaderna för undervisning, mat och rum. Jag ansåg mig inte ha råd att säga nej till erbjudandet från Davis & Elkins

Skolan började den 14 september. Davis & Elkins College är ett litet, typiskt amerikanskt college med ungefär tusen studenter. Det är ett Liberal Arts College, vilket betyder att man har lagt tyngdpunkten på humanistiska studier. Skolan är belägen strax utanför en liten stad i det bergiga West Virginia och det är inte utan att man förstår varför denna stat kallas för "the Mountain State".

Något som är typiskt för amerikanska college är den nära kontakten mellan elever och lärare. Om man har något problem i något ämne är det bara att gå hem till läraren, slå sig ned i hans bästa fåtölj och berätta om sina problem. Davis & Elkins har en ganska stor procent negrer bland eleverna. Förhållandena mellan negerstudenter och vita studenter är idealiska. Jag har inte under hela tiden jag varit här märkt någon diskriminerande attityd.

The D & E Senators. Hans-Ake Wängö är två från vänster i främre raden (se pilen).

Stipendium var ju naturligtvis en lösning. Efter ett besök på amerikanska ambassaden skrev jag till ett skoldepartement i Washington och frågade om möjligheten till finansiell hjälp till stipendium för fotboll. Fotbollen eller soccer är inte på långa vägar så populär som den stora publiksporten american football men soccer är populär bland college-ungdomen och sporten växer i omfattning. Inom parentes kan jag säga att mina meriter som fotbollsspelare i Sverige inte är direkt lysande men i stort sett ganska hyfsade. Spelat för Solbackas skollag i tre år och division IV fotboll ett antal år.

Inom loppet av en månad hade jag fått sex till sju svar från olika

College. Jag ändrade alltså mina planer.

RESA BÅT OCH BUSS

Den 25 augusti bordade jag m/s Hentiette Wilhelmine Schulte i Bremen, för att med båt börja min överfart till Amerika. Överresan tog 12 dagar inkluderande 5-dagars storm. Den 5 september steg jag iland i Montreal i Canada. Samma natt tog jag en Greyhoundbuss till New York. Efter att ha tillbringat ett halvt dygn på den kom jag fram. Vid framkomsten fann jag att man tappat bort mina väskor. Det var bara att vänta tills de kommit tillräta. Det värsta var att mina pengar låg i en av de tre borttappade väskorna. Jag hade bara

säsongen började och jag hade inte gjort upp några planer på hur jag skulle tillbringa dessa veckor. Jag sökte emellertid upp vår tränare och han erbjöd mig att stanna i hans hem till fotbollssäsongen började.

STENHÅRD DISIPLIN

Den 29 augusti startade vårt träningsläger. Under två veckor hade vi tre träningspass om dagen. Steinhård disciplin, ingen tobak eller alkohol fick förekomma. Om någon fann att fotbollsspelarna hade druckit alkohol innebär det omedelbar avvisning från laget. För min del hade det betytt att jag förlorat mitt stipendium och blivit tagen ur skolan.

Det sociala engagemanget bland college-studenterna i USA är mycket stort. Man finner inte någon student, som inte är engagerad i någon aktivitet. Här har man nästan inflation på klubbar och kommittéer som utreder än det ena, än det andra. Meningen är att få studenterna engagerade i någon form av aktivitet så att de kan utveckla ledaregenskaper och överhuvudtaget anpassa sig i samhället när de slutat sin utbildning.

Studenterna bor i stora elevhem, som är belägna mindre än tio minuters promenad från skolbyggnaderna. Undervisningslokaler är koncentrerade till ett litet område. Detta gör att alla studenterna har en naturlig sam-

lingspunkt. Efter det att skolan börjat träna vi två timmar om dagen. I medeltal har man ungefär fyra föreläsningar om dagen och efter dessa börjar vi träna vid tretiden. Studierna här är hårda. Mina ämnen är: allmän biologi, tyska, engelska och Western Civilization (600 sidor per termin).

Efter ungefär en månads intensiv träning kom vår första match i en turnering vid St. Francis College, Pennsylvania. I denna match skulle vi spela mot det lag som slutade som det fjärde bästa fotbollslaget i USA förra året. Resultatet blev 5-5. Efter denna match, som enligt många experter var en av de bästa som spelats på college-nivå, övervann vi allt motstånd och vann turneringen.

Sedan dess har vi vunnit alla matcher och är topprankade i en av de två fotbollsligorerna i östra USA.

INGEN PRIVAT-SHOW

Fotbollsträningen och matcher-na är annorlunda än hemma.

Några individuella shower tolereras inte utan snabba passningar och rappa skott på mål är melodin. Skjuter på mål gör man i alla möjliga och omöjliga lägen. Något som är utmärkande för all slags sport är viljan att vinna till varje pris. Innan man går ut för att spela en match är man så upptänd av s.k. pep-talk, att man känner ett slags hat mot sina motståndare. Denna psykos byggs upp av alla inom laget genom att man intalar sig själv och lagkamraterna "how great we are".

Efter en match kan man dra på mun åt alla dessa saker men faktum är att de ingår som viktiga ingredienser inför förberedelserna för en match. Uppbackningen från skolan är enorm. En match hade vi t.ex. 3.500 åskådare, vilket ju inte är dåligt för ett college på 1.000 studenter.

1968 är ju valår och jag har haft tillfälle att följa valet på nära håll. Jag kan inte här beskriva valkampanjerna närmare,

men intressant är att notera hur passivt presidentkandidaterna har blivit mottagna av det amerikanska folket. Detta samtal hörde jag i vårt elevhem just innan två studenter skulle gå och rösta: Låt oss singla slant. Om det blir klave röstar vi på Nixon, om det blir krona röstar vi på Humphrey och om pengarna försvinner i luften röstar vi på Wallace!

När jag skriver detta har vi vunnit vår sista ordinarie seriematch. Glädjen är obeskrivlig. Davis & Elkins har inte haft ett obesekrat lag sedan 1928. (Vårt

lag är bra och när jag påstår att vi skulle slå Solbackas mästarlag 1965 menar jag det verkligen.)

Nu återstår av fotbollssäsongen en turnering mellan de åtta bästa lagen i USA. Utgången av turneringen kan ingen förutsäga. Konkurrensen är stenhård. Den 21 oktober flyger vi från Elkins till Quincy i Illinois med tusen studenter heta önskan om seger till varje pris.

Hans-Ake Wängö

ST hade i förra numret en notis om Hans-Ake Wängö, en av vårens studenter bland de sista "officiella". Han hemförde nämligen skolans idrottssköld för i år. I stipulationerna för att få skölden krävs även dokumenterad känsla för kamratskap. Kan skolan ha en lämpligare representant "over there" än den f.d. elev som valts till årets bästa kamrat, respektive idrottsman, tillika folkvald ex-representant i skolans elevråd?

Fr.v. Barbro Lord (Colombina), Peter Hüttner (Arlecchino), Eva Bergman (Corallina) och Tage Severin (Pedrolino). Peter Hüttners teaterblod och påbrå i all ära, men frågan är om inte Eva Bergman är ett strå vassare. Vem hon är? Modern: Atelierteaterns chef Ellen Bergman. Fadern: Ingmar Bergman. Just det, Ingmar Bergman, mästeregissören. Ellen och Ingmar har nämligen tidigare varit gifta!

Hüttner i stöten på Atelier-scen

Namnet Hüttner säger förmodligen något för dem som gick på Backen mellan 1954 och 1963. Under den perioden gick nämligen tre för det mesta glada göteborgare där.

Storebror Bengt, 29 år, var elev mellan 1954 och 1958. Mellanbror Leif, 25 år, var elev mellan 1957 och 1963. Minstingen Peter, 23, år, hedrade skolan med sin närvaro under en sommarkurs

1959 eller 1960. (Han minns inte på rak arm vilket år).

□ MEST TEATERBLOD

Peter Hüttner har uppenbarligen fått mest teaterblod i sina

ådror av bröderna. Peter, som tidigare spelat på Folkteatern i Göteborg, värvades nyligen över till Atelierteatern och där började han visa sin Arlecchino-figur i mitten av november. Den minnesgode läsaren känner säkert igen namnet från litteraturhistoriens Commedia del arte-genre. Atelierteatern satsar f.n. ungt, dels på skådespelarna och dels på publiken. Barnteater är ordet. Några andra glada figurer i Atelierensemblens kvartett är Corallina, Colombina och Pedrolino. Den senare figuren spelas f.ö. av f.d. tonårsidolen Tage Severin, som gått och blivit smått seriös på "gamla" dagar.

□ PUBLIKEN BESTÄMMER

Det fina med den här teaterformen är att publiken själv får bestämma i vilken ordning sagorna skall spelas. På väggen finns ett stort plakat där alla aktuella sagor finns uppräknade, t.ex. Snövit, Pinocchio, m.fl. Publiken, skolelever och ännu yngre barn, har bara att välja.

Premiären den 15 november fick f.ö. goda lovord, bl.a. av Handelstidningens teaterrecensent Tord Bäckström.

LION

Solbackaiter förenen Eder

Solbackadagen 1969 är preliminärt inbokad att äga rum den 15 maj 1969, Kr Him.f-dag.

Alla uppslag för att göra dagen så trevlig som möjlig mottas med stor tacksamhet av Hans Norman, tel 0158/410 23, Solbacka, 150 12 Stjärnhov.

Kallelse kommer att utgå i vanlig ordning men notera redan nu att Du blir upptagen den 15 maj.

PS. Solbackagrabbar har idéer. Det vittnar framgångarna i förvärvslivet om när väl skolan är avverkad. Kom loss ordentligt den här gången, så blir anslutningen bättre. (Det är lätt att klaga: Men svårare att komma med matnyttiga förslag.) Kom igen och visa att Du har något under hatten! För det har Du väl? DS (Red anm.).

Mer diskotekdans på skolan tycker intervjuad S-flicka saknas: Tekok och snackbar

Antalet flickor på Solbacka har i år ökat ytterligare. Vi har fått ett 20-tal nya flickor. Man har försökt att på bästa sätt tillgodose flickornas krav, vilka naturligt nog på många punkter skiljer sig från pojkarnas. ST har vänt sig till en av de nya flickorna, Agnetha Gunnarsson i 1 d, för att få svar på hur skolan lyckats i sina ansträngningar.

FRÅGA: Hur tyckte du att den första kontakten mellan er och de gamla eleverna var?

SVAR: Jag tyckte att den första kontakten var mycket positiv och spontan. Jag var naturligtvis lite orolig för allting var ju så nytt. Men det hela gick smärtfritt.

FRÅGA: Fanns det ingen attityd hos de gamla som visade

att här var det de garvade Solbackaeleverna som visste hur slipstenen skulle dras.

SVAR: En viss attityd kunde nog urskiljas. Men vi visste ganska snart var vi hade varandra. Det bör väl sägas till de "gamlas" försvar, att vi då nog var lite tafatta och bortkomna och de kunde ju inte ha överinseende i det oändliga.

FRÅGA: Vad anser du om införandet av grundskola här på Solbacka?

SVAR: Jag tycker personligen inte om grundskolan och jag blev verkligen förvånad när jag kom hit och upptäckte att den införts även här. Men i detta fall är det väl inte skolan som avgör, antar jag.

FRÅGA: Det är ju först i år som det mer regelmässigt har anordnats diskotekdanser här på skolan. Är dessa danser ett evenemang som man går och ser fram emot under skolveckan?

SVAR: Ja absolut. Diskotekdansen är någonting som man verkligen ser fram emot. Den är ett välbehövligt avbräck i den annars litet vardagliga miljön på skolan. Vi skulle till och med kunna få dansa något oftare.

FRÅGA: Vad anser du om elevrådet här på skolan?

SVAR: Jag tycker att elevrådet fyller sin funktion riktigt bra. Men jag har ju ingen annan skola att jämföra med. Själva idén med ett elevråd som upprätthåller ordningen är bra. Att det någon gång brister i disciplinen tror jag beror på att många av elevrådets gamla uppgifter nu helt försvunnit.

FRÅGA: Tycker du att tillrättavisningarna vid överträdelser av reglerna är för stränga?

SVAR: Somliga är nog en aning för stränga. Men det kan ju vara befogat med stränga tillrättavisningar ibland. Det finns särskilt en regel som jag är direkt emot. Det gäller rökregeln. Jag tycker att alla elever som fyllt 17 år skall få röka på skolan utan intyg hemifrån.

FRÅGA: Något negativt med Solbacka?

SVAR: Vi saknar en lokal dit vi kunde söka oss på kvällarna. Där vi kunde prata lite, kamrater emellan. Och även koka te mellan varven.

FRÅGA: Det bästa med Solbacka?

SVAR: Det bästa med Solbacka är omgivningarna. Det är så lugnt och harmoniskt.

Reportage av NILS PIHL-MATS ANDERSSON (foto)
THOMAS BARDENSTAM-JERKER OLSSON (text).

Pojken i mitten (iklädd keps) borde rätteligen ha varit flicka och flickorna egentligen pojkar. Då skulle man bättre få fram proportionerna mellan pojkar och flickor bland skolans elever.

Sällskapshund ny modelfluga?

Att ha hund har blivit till något av ett mode på Solbacka. Detta beror till stor del på att miljön är idealisk inte bara för ivrigt studerande solbackaelever utan även för motionskrävande husdjur som hundar. Några av hundarna är oss sedan länge bekanta. Sälunda har tex magister Axel Ericsons Faxo länge existerat i solbackapojkens medvetande. Vi kan knappast tänka oss ett Solbacka utan Faxo. Vem skulle i så fall ha uppsikten över skolan efter klockan nio på kvällarna och skydda oss ifrån utifrån kommande faror? Men nu

har Faxo alltså fått flera medhjälpare och vi hoppas att de skall bli lika goda väktare som sin föregångare. Några av ST:s korrespondenter försökte få sig en pratstund med hundarna och deras ägare. Det visade sig tyvärr svårt att nå alla eftersom några av dem var upptagna på annat håll. Vi räknar helt optimistiskt med att få presentera solbackahundarna i nästa nummer. Hundarna nedan har fotograferats av Nils Pihl och Mats Andersson. Kaj Sjunnesson samlar data.

PRIVATDECKARE- Jo, men utan romantik 80 proc. av uppdragen är familjerättsärenden

Finns dom?

Privatdeckare, finns dom? I begränsad omfattning — ja. Endast en fem, sex personer kan i vårt land med bestämdhet hänföras till detektivbranschen. Minst fem års yrkeserfarenhet och medlemskap i Svenska privatdetektivförbundet krävs av utövaren, hävdar veteranerna. Att en och annan halvamatör vill pröva på jobbet tar de professionella utövarna inte särskilt hårt. För att arbetet skall flyta något så när krävs nämligen ett väl utbyggt kontaktnät och pålitliga uppgiftslämnare. Den förljugna romantik, som trissats upp genom tvivelaktiga deckarserier i pocket-format, har ingen motsvarighet i verkligheten.

Herr X, 56, driver ett litet familjeföretag i branschen. Han tar de grövre jobben och hans fru, Z, de lättare. Han har 23 år bakom sig i yrket (enligt uppgift längsta praktiken i landet) och hon 19.

Fru Z säger:

— Min man intresserade mig för arbetet. För mig har det fallit sig helt naturligt att utföra uppdragen. Det blir mest kvinnliga klienter för min del. Det verkar som om många kvinnor

av någon anledning skulle vara generade att vända sig till män. Men tyngre jobb, där det är fråga om att släpa omkring teknisk utrustning, får min man äta sig. Även om uppdraget är mitt eget från början.

INGEN FÖRKLÄDNAD

— Någon förklädnad behövs sällan. Kanske en och annan gång. Men det väcker mer uppseende än vad som är önskvärt. Det naturliga är ofta det rätta. Folk blir mer överrumplade då. Vi vänder oss inte till någon speciell kategori. Fast våldsbrott och liknande ruskigheter är inget för oss.

— Jag klarar mig drögligt på det här jobbet. Det blir väl lite

kaffepengar över ibland. På somrarna blir det mest olika slags familjeuppdrag. Bevakning och liknande. Men själv vill jag ogärna skylta utåt som detektiv. En del ärenden är ju av diskret natur och då är det en förtroendesak mellan mig och klienten. Atminstone i mitt tycke.

X har en något annorlunda uppfattning. Förr var folk mer skeptiska, menar han, mot privatdetektiver. Men numera är faktiskt allting friare — så även synen på dagens privatdetektiv. Och förstäelsen har ökat för arbetets speciella natur.

STOR MARKNAD

För en man som hr X finns det en stor marknad. Själv anser han dock att det krävs ett befolkningsunderlag på en miljon invånare för att arbetet skall bli mödan värt — och helst — lönsamt.

Det förekommer att man nekar att ta olika uppdrag trots att förtjänsten uteblir, påpekar hr X. Vissa ensamstående kvinnor, ofta i övre medelåldern, kan ibland lägga ned förmögenheter på diverse nycker. Men vi förstår omedelbart när det exempelvis rör sig om ren förföljelsemani. I sådana fall nekar vi kategoriskt. Annars är ungefär åtta procent av fallen familjerättsärenden. Övriga uppdrag rör stöld eller bedrägeri.

När det är fråga om otrohet — eller hustrumisshandel — är ingen samhällskategori bättre än någon annan. Bevakningsuppdragen kräver stor rörlighet. Misstänks någon för otrohet är vederbörande ofta på sin vakt. Särskilt om personen i fråga tidigare varit föremål för undersökning.

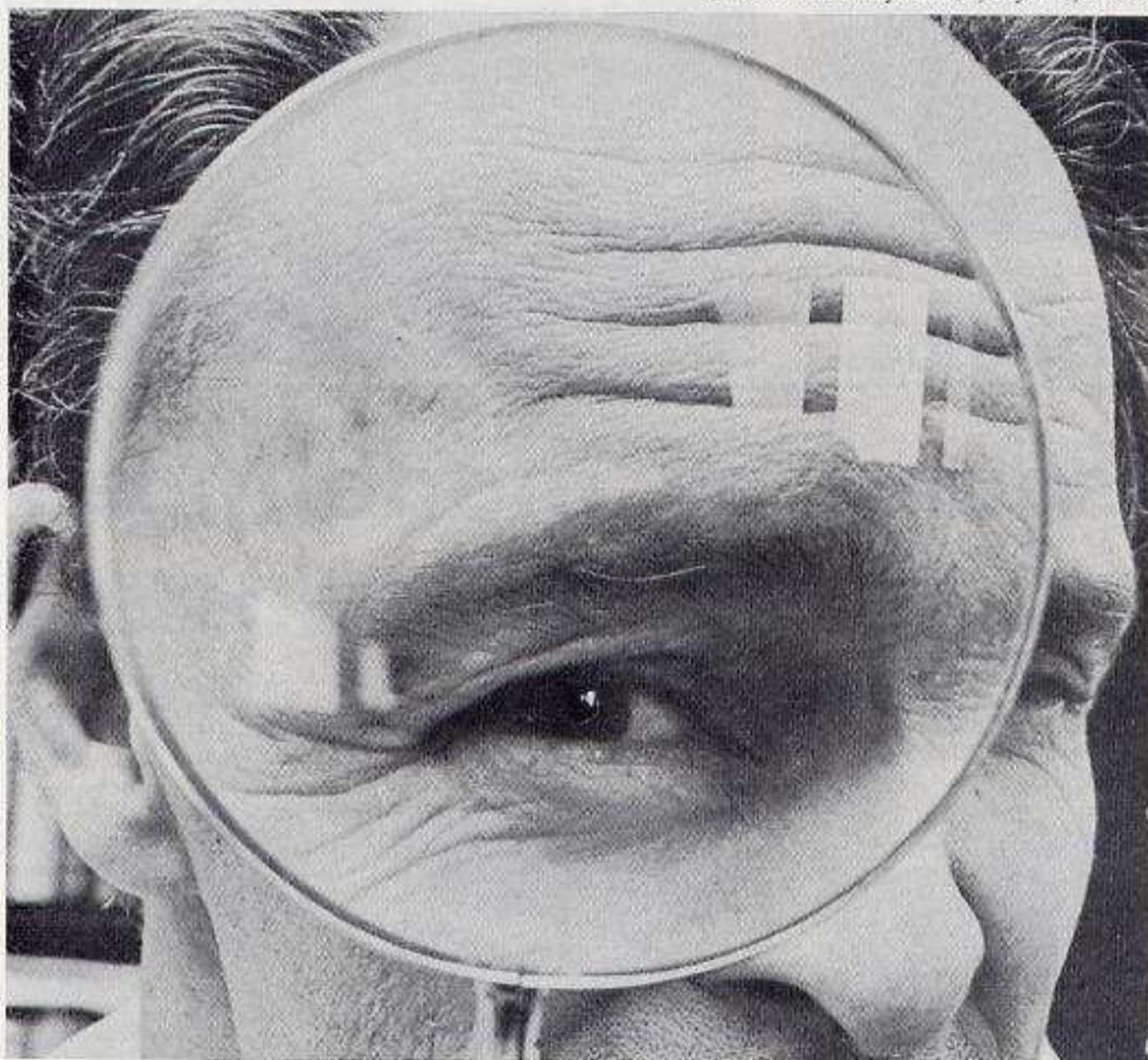
TVÅ OM JOBBET

— I sådana fall är vi alltid två om jobbet. Modern utrustning som walkie talkie-apparater gör att den misstänkte i regel inte ens ser oss. Om den vi följer cyklar eller går använder vi exakt samma tillvägagångssätt. Ta bilbevakningen, till exempel. Om den misstänktes hustru har nycklarna till makens bil installerar vi kanske en miniatyrsändare i bakvagnen.

Makarna X och Z tar varje gång ut ett s.k. engagemangsavvode när de är överens med klienten. Det innebär att de tex. begär 200 kronor bara för att, som det kallas, "komma igång". Den transaktionen bör dock ses mot bakgrunden av den princip om ständig beredskap som man tillämpar — bl.a. har man jour-

En riktig privatdeckare är utrustad med förstoringglas. Herr X, 56, är inget undantag.

Foto: GÖRAN SJÖBERG, Nybetstjänst AB.

tjänst dygnet runt. I det här fallet sköts den detaljen av X och Z samt ett yngre biträde, herr Y.

HJÄLP UTIFRÅN

Privatdetektiven anlitar ofta hjälp utifrån. Hotelljännstemän, sotare (!) och servicepersonal får då och då tillfälle att förtjäna en hundralapp genom att hålla ögon och öron öppna. Vid ett tillfälle anlidade X fem personer som medhjälpare. Den gången gällde det att bevaka olika resvägar. Tull, hamnar och flygplatser — ingen utväg lämnades öppen.

I detta sammanhang erinrar X sig f.ö. några poängrika episoder: — En gång satt jag en hel natt uppe i en klockstapel i Finland. Det gällde boskapsstölder. Vi hade en misstänkt, en gårdskarl. Men han jobbade väldigt oregelbundet och det gjorde att man måste sitta där en hel natt. Till sist dök han dock upp och vi haffade honom.

— En annan gång fick jag lägga mig i en lår utanför en visthusbod. En norrman hade en oärlig hjälpreda som stal varor i hans affär. Men jag såg tjuven från mitt gömställe och lyckades också gripa honom.

EXENTRISK HOBBY

X och Z har två fasta uppdragsgivare. I båda fallen rör det sig om personer i VD-befattning som vill ha information om sina anställda — ett slags solidi-

tetsupplysning vad den personliga karaktären beträffar. Skälen kan vara av seriös eller mindre seriös natur. Det kan — i det förra fallet — gälla aktuella omplaceringar inom ett företag. Vem är lämpligast på den och den befattningen? vill man vidare veta. Andra gånger är det rätt och slätt "en excentrisk hobby" att rota i de anställdas privatförhållanden. X är ingen anhängare av sådana excentriska hobbies.

Svenska privatdetektivförbundet är detektivernas egen fackförening. För inte så länge sedan träffades omkring femton detektiver i Stockholm, där man bl.a. höll löneförhandlingar. Man diskuterade då lämpligheten av att införa en enhetlig timtaxa. (I Malmö kostar det t.ex. 25 kr/tim. att anlita detektivhjälp). Förhandlingarna omgärdades — signifikativt nog — med sådan sekretess att sällskapet som helhet inte ens återfanns i hotellloggarna.

MILDARE SYN

— Domstolarna ser mildare på familjerättsärenden numera, säger hr X. Förmildrande omständigheter kan ofta återopas när en privatdetektiv kallas som vittne inför rätten. Själv är jag nog med att i förväg erhålla fullmakt från uppdragsgivaren. Men tyvärr reflekterar kanske endast en på tio privatdetektiver på att begära sådan fullmakt.

— Detta trasslar till den fortsatta yrkesutövningen för dem. Det vore kanske önskvärt med bättre juridisk utbildning på sina håll.

Drastiska situationer — som att fotografera skilsmässokontra-

benter — är dessbättre ytterst sällsynta. Kutymen bjuder oss att säga nej. Utom i enstaka fall, tillägger X.

THOMAS LEIJONHUFVUD

Herr X (t.v.) instruerar sin rutinerade och yngre medhjälpare, herr Y, inför ett uppdrag.

Foto: LARS WIKLUND, Nyhetstjänst AB.

Varje privatdeckare jobbar på egen risk

— Ingen privatdetektiv har några polisiära funktioner eller sådant bemyndigande som följer med tjänsten. Men så länge privatdetektiven inte företar sig något som lagen kallar "kränkande för privatlivets helgd" står det var och en fritt att handla inom lagens ramar.

— Sättet att utföra arbetet är dock viktigt. När det gäller avlyssningsanordningar, exempelvis, ligger hemridsbrott — eller intrång som det också kallas — snubblande nära till hands. En nyligen tillsatt granskningsnämnd håller för närvarande på att forska i vilka normer som kan vara de rätta i sammanhanget. Genom den utredningen hoppas vi att man skall klarlägga vad som är tillåtet respektive förbjudet.

VARUHUSDETEKTIV

Polisöverintendent Erlandsson uppger vidare att privatdetektivens rättigheter och skyldigheter på intet sätt skiljer sig från en vanlig medborgares. En privatdetektiv kan, menar han, i vissa avseenden jämföras med en varuhusetektiv. Liksom butikskontrollanter, trafikvakter eller nattvakter vid auktoriserade vaktbolag har varuhusetektiven begränsad rätt att ingripa — dock inte att jämföras med de samlade befogenheter som en polisman i tjänst kan mobilisera.

PA EGEN RISK

Var och en av dessa kategorier har kraftigt beskurna möjligheter att gå till aktion — såväl geografiskt som rättsligt. Ordningsvaktens befogenheter begränsas av själva café-området till platsen utanför ingången vid gatan. Går han bortom det område han satts att bevaka får han stå för eventuella ingripande på egen risk. Likadant är det för alla andra som är engagerade i bevakningsuppdrag under arbetstid. Principen kan utformas så här: I och med att man avlägsnar sig från bevakningsområdet upphör befogenheterna mer eller mindre automatiskt.

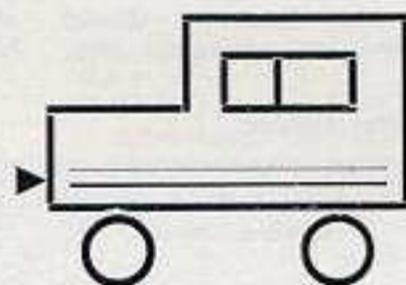
(Det står dock varje medborgare fritt att anlita hjälp av privatdetektiv när polisens tid och resurser inte förslår eller när man av personliga skäl inte vill ha hjälp av polisen). Sammanfattningsvis:

Privatdetektiven är en person som gett sig själv en slags självauktorisering. Sedan hänger det på omdömet — och kunskaperna — om vederbörlig skall klara arbetet.

Vem som helst är ingalunda kapabel att hålla sig på rätt bräda i den balansgången mellan polis-makt och allmänhet som onekligen är förknippad med yrket, betonar Erlandsson.

THOMAS LEIJONHUFVUD

**BRA
BILAR
BILLIGT**

Autocom

Biluthyrning AB

Wieselgrensplatsen 11

417 17 GÖTEBORG — Tel. 22 41 45

Läckö Slott: Vind och spöken, persikoträd och konservburkar

Läckö Slott, namnet är en smekning för örat, och dess anblick visade sig vara en gravitetisk upplevelse av rang. Vi nådde den medeltida kungaborgen med båt en stormpiskad natt. Låga moln drog snabbt ut över Vänern, månen gav slottsfasaden en kritvit färg, och när vi kastade ankar i den skyddade slottsviken slog tornuret tolv slag.

Morgonen hade vi tillbringat på Göta Kanal. Vi hade gått västvärt från Vättern till Vänern, och komna till Sjötorp rätade vi på ryggarna efter allt slussvevande och ägnade oss åt en välbehövlig och utsökt måltid på egenhändigt uppdragen vätternröding. I lugn och ro granskade vi sjökorten och bestämde oss slutligen för att fara till Läckö.

Vi skulle visserligen få kraftig motvind, men båten är god, vi känner farvattnen och månen kommer att tjänstgöra som strålkastare åt navigatören.

Sjön är låg än så länge, och vi går i god fart mellan fastlandet och Torsön. I sundet mellan Onsö och Viknäs udde tar vinden i, och vår båt "Göppa VI" börjar göra skäl för namnet. Kaskader av vitt skum ryker oupphörligt upp över däck, vi skänker älgarna i den djupa, trygga granskogen på Brommö vår tanke och ilar vidare i månnskenet.

Vi lämnar Mariestads upplysta gloria akter om oss. I söder har vi Kinnekulles mjuka silhuett och snart kan vi skönja Lidköpings ljus inne i Kinnevikens.

Förväntansfulla och drypande av sött vänernvatten ser vi så Läckö slott sakta resa sig mot oss.

Vilken syn!

Sakta glider vi in i viken väster om slottet och som sagt, när ankarkättingen rasslar förkunnar tornuret midnatt.

Svarta skogar så långt ögat förmår se, vattenhorisont, tjutande vind, låga, snabba moln, blekt mänsken över Sveriges kanske ödsligaste slott. Spöktid!

Man föredrar att stanna ombord i natt, och jag får göra min upptäcktsfärd ensam. Det vore ohövligt på något sätt att nöja sig med att betrakta detta barockmonument på avstånd och sedan gå till kojs.

SPÖKEN OCH PERSIKOR

Vänerns klippor är gröna av hala alger, och jag närmar mig slottsportens hotfulla kanonmynningar med vattenkippande gymnastiskor.

På tornen gnisslar vindflöjlar föreställande hotfullt gapande vidunder.

Vinden viner i valv och språng.

Försöken att öppna den massiva ekporten visar sig fruktlösa.

Det är nu det händer.

Plötsligt uppenbarar sig ett livs levande spöke. Det svingar sig vigt över muren, där det tydligen i en nisch bidat inkräktarens ankomst. Ett lätt magknip förnimmes, och vidundret snarare flyger än skrider mot mig.

Hu, så hemskt för en kvarts sekund.

Gastens läte är dock förvillande likt en havstruts, vilken den också vid närmare studium visar sig vara.

Likt danskarna under nordiska sjuårskriget intar jag så borgen genom att klättra över östra muren, som inte är särskilt hög.

Huruvida danskarna därvid hamnade i ett persikoträd åter-

står för historikerna att utröna. Självt gjorde jag det under beklagande att vara så tidigt ute. Frukterna hade ännu inte mognat. Måhända utgjorde de ett sentida psykologiskt vapen mot obehöriga inkräktare. Ytterligare ett omisskänligt magknip av den allvarligare sorten behagade nämligen infinna sig efter en halv frukts förtärande. Goda strateger dessa slottsherrar.

KAMMARMUSIK PÅ BESTÄLLNING

Morgonkaffe drickes ombord. Slottet avtecknar sig mot en helt molnfrån himmel. Det blåser fortfarande, och småvågor kluckar mot båtens lättmetallskrov. Allt andas tystnad och frid ända tills transistorradion knäppes på.

Men det är som om radion anade vår vistelseort.

Leve Sveriges radio! Kanonsalut!

Som på beställning får vi njuta av fyra cembalasonater av ingen mindre än Domenico Scarlatti. Vilken musik skulle passa bättre denna söndagsmorgon än temperamentsfull, genial barockmusik? I sanning en minnesvärd högtidsstund.

Läckö slott från söder enligt *Svecia Antiqua*.

Efter avslutad morgonkonsert "debarkerar vi Göppa" för att ta slottet i närmare betraktande.

OM SLOTTETS INRE

Läckö slott visas för allmänheten varje dag. Vålgörande tystlåtna guider stryker omkring i dess innandöme likt skuggor, och det är bara på anmaning som de upplyser de besökande om slottets sevärdheter.

Besättningen på "Göppa" skaffade sig en liten handbok, med vars hjälp vi lyckades kartlägga slottet riktigt väl.

Skodon rekommenderas på det livligaste för den eventuella besökaren; stengolven är iskalla att beträda för en matros, som har sina blöta skor på tork ombord.

Vad som intensivt dröjer kvar i ens minne efter ett besök på slottet är dess riddarsal, fläskgrav och slottskapellet.

Riddarsalen eller Kungssalen ligger på den tredje av slottets fyra våningar och utgör en apoteos över trettioåriga kriget. Denna rikt dekorerade sal ingår som ett led i en serie rum — fredssalen, österrikiska salen och för-

maket med Novgorodtavan, vilka tillsammans utgjorde ett monument över den stoltaste epoken i vår historia, vilket torde sakna motstycke i vårt land.

Fläskgraven är en brunn i förbindelse med Vätern och sprängdes någon gång under medeltiden. Den är 27 m djup, och man eldade med fläsksvålar för att få berget riktigt brett. Därefter läldes vatten på berget som då sprack och kunde holkas ur.

Den mörka fängelsehålan är försedd med en kraftig, järnbeslagen ekdörr, som för säkerhets skull försetts med bom. Den byggdes under medeltiden och man fann i dess mörkaste inre en bit säckväv, en klumpig träsked, en kniv, likaledes av trä, samt några nötskal och djurben.

Många sevärdheter återstår att berätta om.

KONERVBURKAR PÅ BOTTEN

Med blandade känslor lämnar vi så slottet och kommer ut i ett hällande solsken. Vi beklagar att vi har återresan, färden över

Vätern att tänka på. Vi skulle ju ha kunnat studera allt så mycket noggrannare annars. Vi borde ha haft en vecka på oss för att bli riktigt förtrogna med den ståtliga kungsborgen.

Hursomhelst, Väterns böljor lockar inbjudande till ett bad, slottsdamm och spindelväv i all ära, men dessa attribut passar bättre på Läckö än i här och näsa.

Du skall icke häda, viskade en fågel i mitt öra, då jag dök på huvudet i vattnet. Ögonblicket därefter var jag straffad.

Civilisationens välsignelse — konservburken — hade nått till det ödsliga Läckös hamn.

Didrik Maechel

FOTNOT:

□ De äldsta delarna av borgen härrör från senare delen av 1200-talet.

□ Sedan dess har dock byggnaden brunnit. Den återuppbyggdes under 1400-talet. (I sitt nuvarande skick är slottet en produkt av den vid det här laget nästan legendariske slottsherren Magnus Gabriel de la Gardie.

Både före och efter hans tid har slottet genomgått de mest skiftande öden. Skickliga hantverkare, bildhuggare och konstnärer, utformade slottet efter den tiden smak. Greve de la Gardie retade sig dock på att arbetet gick långsamt. Därigenom blev det, som han sade, "olideligt dyrt.")

□ Under Magnus Gabriel de la Gardies ledning upplevde slottet 1654—81 sin enda storhetstid.

□ Vid tiden för reduktionen indrogs Läckö av kronan och utarrenderades till kapten Berendt Papegoija.

□ På 1700-talet skövlades slottet av Fredrik I.

□ 1810 överlämnades slottet till greve Karl Johan Adlercreutz som belöning för tjänster åt kronan.

□ De rester som nu fanns kvar av möblemang, målningar m.m. överflyttades efter Adlercreutz' död till Gripsholms slott. Under 1900-talet återställdes merparten.

D. M.

Liten mager dansk

En baksmälla kan ställa till de mest underliga situationer.

Teckning: ERIK WILHELM

DEN DAGEN hade jag bråttom. Jobba på en söndag. Vad ger man för det? Jag parkerar bilen utanför tidningen. Kanske lite väl nära ledstängan på högra sidan. Ont om svängrum att öppna dörren på nyckelsidan, reflekterar jag, något "dagen efter".

Okay. Har man bråttom så har man. Jag flyttar mig således, med ett visst besvär, över växelspaken och när högra dörren. Öppnar den, stänger den. Den är nu så stängd som en bildörr kan vara. Går därefter runt, lutar mig över ledstängan och lä-

ser även den dörren. Ganska trångt, för att inte säga mycket, tänker jag och skyndar uppför trapporna till jobbet. Kommer någon minut för sent. Inte så farligt.

Arbetsdagen är slut. Tusan. Söndagarna kan ju ta knäcken på vem som helst. Jobbat som en galärslav har man och nu skyndar man hem. För att få lite mat och ta igen sig.

Jäklar. Ställde jag min bil här i morse. Näja. Inte mycket att vifta på, men in borde man i alla fall kunna ta sig. Läser upp dörren. En marginal på så där tre decimeter.

Försöker en gång. Nix. Två. Tre. Fyra. Tusan. Kompisarna uppe på redaktionen skulle inse det dräpliga bara någon kastade en blick ut genom fönstret åt mitt håll. Men än så länge har ingen sett något. Skönt. Pinsamt det här.

(Titta, där borta går ju den där tjejen som jobbar på GT. Kristina vad-hon-nu-heter. Hon borde väl kunna hjälpa en HT-broder i nöd.)

Efter flera tappra försök, det skall villigt erkännas, avlägsnar hon sig. Konfunderad till tusen och påtagligt röd i ansiktet. Att tala om att någon ser ut som en fiollåda vore inte rättvist i det här fallet. Inte mot fiollådan.

Nu börjar situationen bli prekärr. Vad göra. Fyra utvägar kommer jag på utan vidare. Men bara en någotsånär vettig.

Svetsa loss ledstängan gör man bara inte. Inte utan skärbrännare och med risk att bli tagen för en galning.

Återstår att bryta upp den andra dörren. Bara tanken gör ont i en. Vill man inte göra, fastän bilen är begagnad, i högsta grad. Återstår en liten och förträffligt mager — apa. Men inte går en apa lös i en stad. På egen hand så där utan vidare.

Finns ett sätt till. Ett barn. En härligt mager, liten unge med spretiga fingrar och slingrig lekamen. Men jag känner inga barn.

Klart man har bekanta som kan rafsas ihop några. Men folk är bortresta så här över helgen, vill inte störas på söndagen, eller trakasseras av avlägsna bekanta.

Skyndar bort ett kvarter, ett till och så yt... Nä. Nä. Näää. Det är för bra för att vara sant. Där borta går ju en pappa med sitt barn.

OCH DET ÄR ETT MAGERT BARN.

Jag skyndar fram, presenterar mig. Så mycket som man nu kan göra när man är andfädd, upphetsad och stammar av glädje.

Efter en intensiv konversation, som inte är av denna världen, går det upp ett ljus för fadern. Ni behöver min lille son för att komma in i er bil?

Går nog inte, säger han. Vi måste med Stena Danica om tio minuter. Vi är danskar och man väntar oss i Fredrikshavn.

Jag skjutsar er dit, säger jag. Jag guidar er nästa gång ni kommer hit. Bara ni gör något.

Och det gör dom.

Jag sätter i nyckeln och får upp dörren till treddecimetersgränsen. Sedan är det stopp. Den lille och förträfflige magre dansken (antagligen en blivande maratonlöpare, ett så asketiskt utseende går inte att missta sig på) försöker istället och tar sig obehindrat över växelspaken och fram till högra dörren. Han lirkar lite fram och tillbaka, men kommer inte på knepet. Fadern trycker näsan mot vindrutan och skriker upphetsat något om att det är fem minuter kvar.

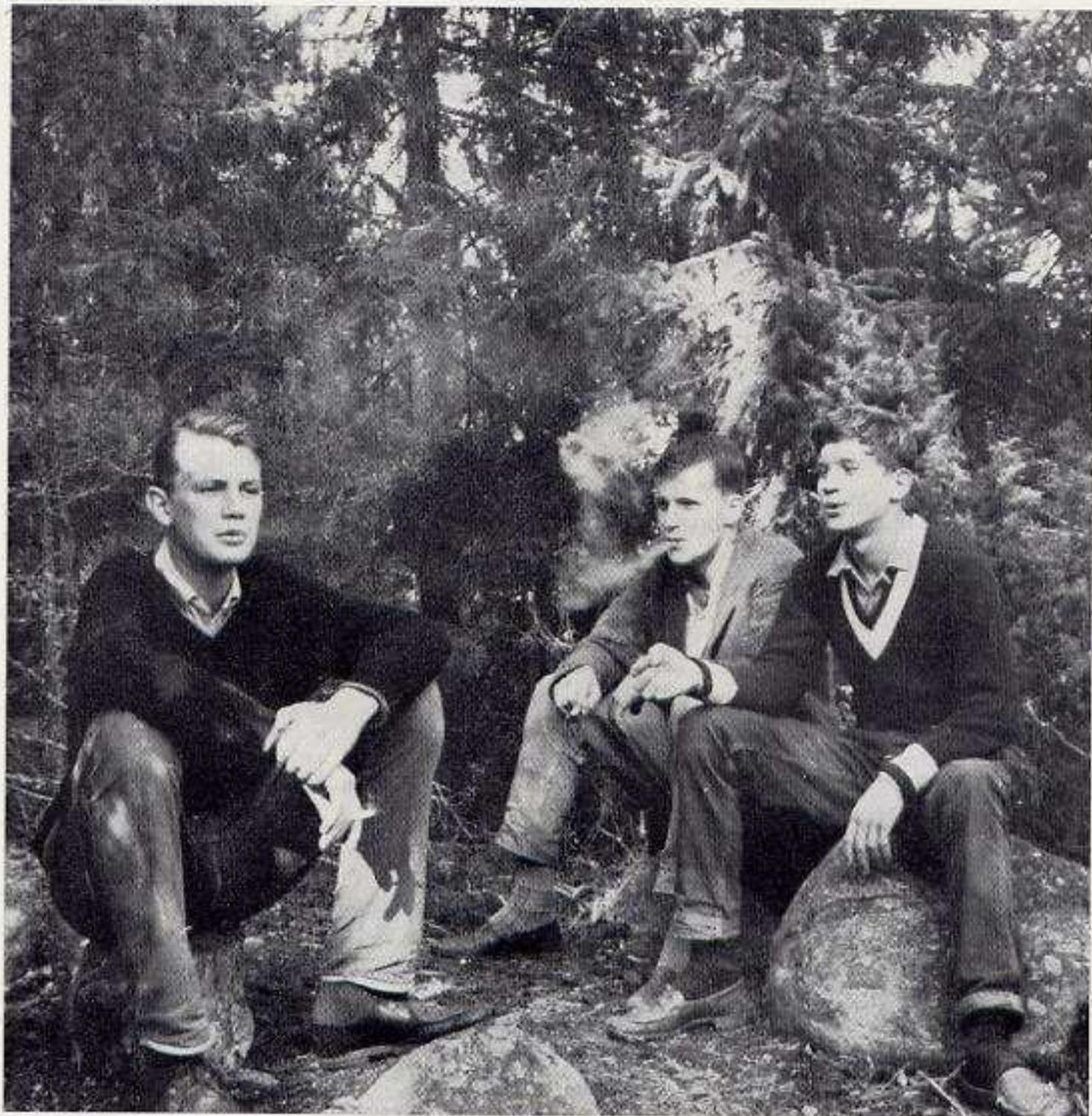
MEN DÅ FÅR GRABBen UPP DÖRREN.

En minut i sju vinklar jag adjö till dem från kajen!

Lion

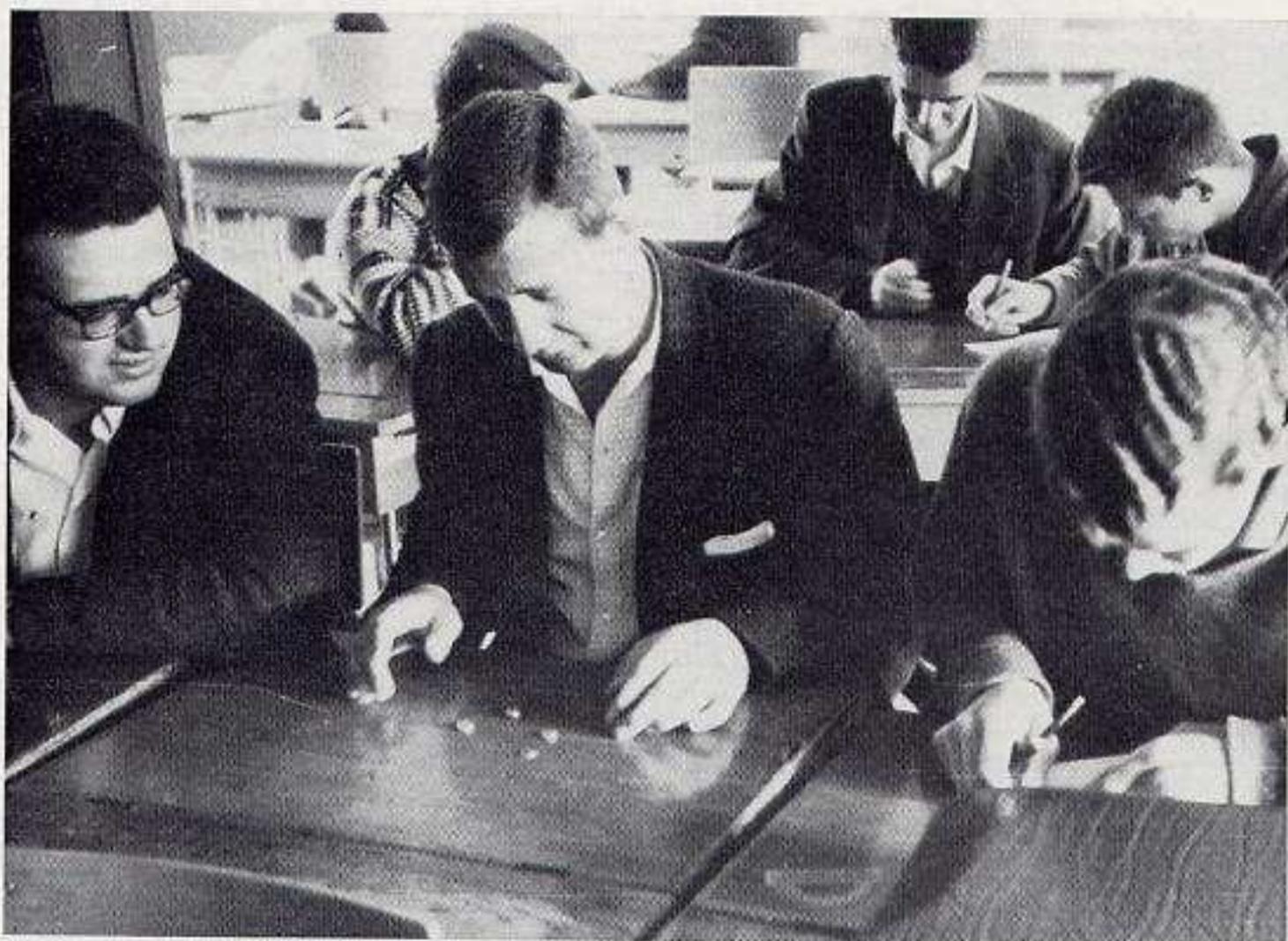

Back i

*Förbjuden frukt
smakar bäst.*

Foto: HUGO OSVALD

*Sabla otur!
Det här spelet
lär man sig aldrig.*

Foto: HUGO OSVALD

Stentiden i ett nötskal

Var f-n är nu mitt brev?

Foto: HUGO OSVALD

Toppenkäk! Inga turer till korvkiosken i dag.

Foto: BO ARRHEID

Oss gamla backenkillar emellan.

Sven Lidbeck. Solbacka 61-63. DIHR 65.

Nu kontaktman och delägare i Tre Fotografer AB,
Sthlm. Alla tre från konstfack. Unga. Kreativa:
"Det finns inga mallar och normer om man vill
göra bra bilder".

Industri. Design. Mode. Reklam.

Bildband. Ljudproduktion.

Copy om du behöver. Layout om du behöver.

Två ateljéer. Eget färglabb.

Arbetar konfidentiellt. Från första knäppningen
till färdiga kopior.

Ring, eller kom och titta själv.

Du får en katalog med allt om oss.

**08/69 85 56
Hornsgatan 69
Stockholm**

Tre Fotografer AB

"En helt lidbecksk knäpp"

Duo formger PR och glas med stengods i bakfickan

Sven och Catharina Lidbeck öppnade nyligen eget i Skär-
sitra färgaffärs gamla lokaler. Därmed har en gammal dröm
förverkligats, att bearbeta och sälja stengods. Ambitiöst ar-
bete och målmedvetna studier har fört dem dithän. Tur är
ett okänt begrepp för Sven (Solbackaelev 1961—63) och Ca-
tharina (på den tiden Asélius). Än så länge är Lidbecks bara
i början av sin konstnärliga karriär. Kombinationen kera-
miker, hon, och reklamkonsulent, han, rymmer nämligen en
gemensam nämnare: Intresset för design. Keramikern form-
ger glas och kristall. Reklamkonsulenten formger tal och
skrift.

Catharina glasglad, som hon
kallats, är en av de nya friska
fläktarna i den svenska glasvärld-
den. Först poppade hon till
kristall på Kosta glasbruk. Nu
har hon med entusiasm (och nya,
friska emaljfärger) gjort bra ifrån
sig på Gullaskrufs glasbruk i
våras. En glaskollektion som hon
visade där fick arbetsgivaren att
le segervisst vid tanken på att

hon knutits till bruket som form-
givare redan hösten 1967.

Det definitiva genombrottet på
glasfronten måste ju, liksom i
många andra fall, ske på riks-
planet. I Catharinas fall skedde
detta vid Mitt i prick-utställning-
en på Aveny Kristall i Stockholm.
Ett sprakande färgerescendo i glas
på ett nytt sätt med fria former
kom hennes glasaktier att stiga

ytterligare. Sex olika färgkompo-
sitioner framfördes:

★ ELD AV ORANGE OCH RÖTT

Färgerna orange och rött kal-
lades tillsammans Eld, och gult
samt vitt blev Sommar. Hösten
beskrevs i brunt och djuporange,
mörkblått-turkos-oliv blev Him-
mel. Hav blev logiskt ljusblått
och grönt. Det nationella, slutli-
gen, smög sig även diskret in på
ett hörn. Gult och blått kom att
beta Sverige.

Som skolflicka hade porslins-
handlaredottern från Eskilstuna
inte en tanke på en framtid i
glas eller porslin. Helst ville hon
bli teckningslärare. Hon sökte sig
till Konstfack, dock inte för att
bli teckningslärare, keramiker-

yrket låg mer åt hennes håll.
Handledd av skickliga lärare
fann hon sig snabbt tillrätta där
och lagom till skolans julmärk-
nad kunde man se mustaschköp-
par, rökpipor med bambuskaft,
snusdosor och punschkylare i
omisskännelig Lidbecksk stil.

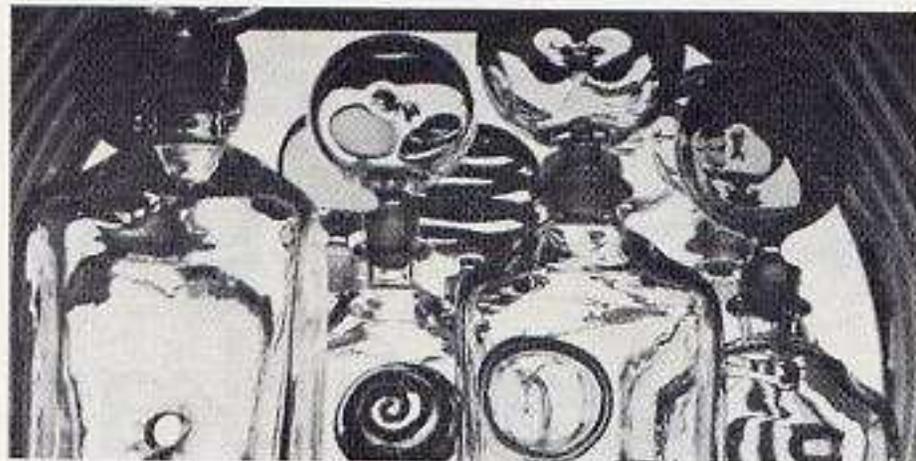
★ MODUL FÖR GATUKONTORET

Som examensarbete fick hon
utforma nya blomkrukor för
Stockholms stad. De som av en
händelse flanerar längs Strandvä-
gen kan se hennes Modul för
gatukontoret.

Arbetet består av blomkruka,
sittplats, fågelbad (med sittplats
för fåglar), askkopp samt dricks-
fontän. Idén till kompositionen,
erfar ST, lär emanera från själ-

Catharina glasglad, fångad i ett arrangemang från utställningen Mitt i prick, som visades på Aveny Kristall i Stockholm. Foto: Tre Fotografier.

Glasarbeten, karaffer, av Catharina Lidbeck-Asélius.

Foto: SVEN LIDBECK

vaste kung Gustaf Adolf som lät dåvarande huvudläraren vid Konstfack ta upp den för att vidarebefordras till någon av eleverna. Det blev Christina, en händelse som mer såg ut som en tanke än en slump.

Ett färgsprakande par som detta omger sig givetvis med heminredningsdetaljer som rymmer snickarglädje ut i fingerspetsarna? undrar vi. Svaret, som bl.a. återges i en artikel i tidningen Femina, vill ST låta tala för sig självt:

De satte färg på nedslitna köket...

"Vitt som bakgrund till skåpdörrar och lådförstycken i mörkblått, grönt och turkos. Och i ett av standardskåpen glasades dörrarna för tittvänligt glas och porslin och litet "campa" grejor. Aptitretande, informativ ostaffisch på kylskåpsdörren".

Glasskåpet fick glasdörrar...

"Man tager ett gammalt skåp, det blir som nytt om man målar det glatt invändigt och svart randigt. Randigt bomullstyg på underskåpets dörrar och glas på överskåpets. Och pendylen, den

på senare år så avhånade, på hedersplats ovanför! Vasen på skåpet och på öppna spisen ut Catharinas experimentkollektion, svagt grönskimmrande bubbligt "nytrött" i formen".

De sover i blågult...

"Alla väggar i trerummaren på Stockholmsvägen har Catharina och Sven Lidbeck klätt med säckväv, och på diverse ställen bemålat. I sovrummet med blått, även garderöbsdörrarna. Dörrknopparna i blåvitt har frun själv knäpat ihop i keramikverkstaden. Mera hemgjort: lampskärmen, Silkepappersbollar fastsatt i hönsnät ger stämningljus".

Den som inga möbler har — och ett gråtrist vardagsrum...

Bord fanns inte — då tog man ett par skivor expanderad kork, vilket dock inte förväntas vara hela livet. Ej heller lampskärmen av silkepapper som hänger över matbordet — och väl heller inte den mer eller mindre hemgjorda soffan... Korgstolar, matbord underredde till soffbord och soffans trädetaljer målades svarta".

Catharina har studerat vid Nyckelviksskolan och Konstfack

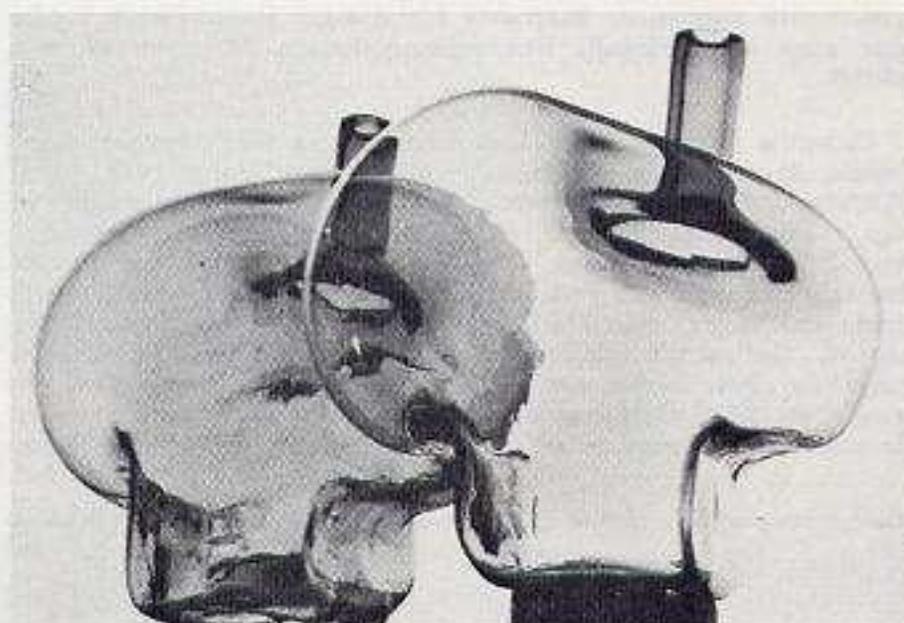

Kundernas
förtroende
vår bästa
reklam

Hälsingborgs Tryckcentral

252 23 Hälsingborg - Tel. 042/11 17 46

Boktryckare TORSTEN BERGHAMMER

Glasarbeten, vasen, av Catharina Lidbeck-Asélius.

Foto: SVEN LIDBECK

och praktiserat vid Orrefors, Skansens glashytta, Kosta och Gullaskruf. Pålitliga namn som får glaskännaren att lägga ut texten i timtal. På hösten 1967 började Catharina — under praktiktiden vid Gullaskrufs Glasbruk AB — färga formgivna glasfat och skålar, till en början mer på lek än allvar. Resultatet blev dock inte värre än att hon kunde ställa ut en egen glaskollektion på Aveny Kristall i Stockholm i våras. Till den salongen går man inte med tomma fickor, precis. Men för den kräsne glaskännaren är den förstas ett självklart mål.

★ FÖRÖDANDE EFFEKT

Sven lyckades komma in vid Institutet för högre reklamutbildning — där en på tre sökande tas in — hösten 1965. När kursen var slut våren 1966 kunde Sven sätta reklamkonsulent DIHR på visitkortet. Det där med DIHR anses särskilt ätråvärt när annonsbyråer, PR-konsulenter, Sveriges Radio-TV och press börjar slåss om nykläckta reklamkonsulenter. Innan Sven kom in på IHR prövade han försäljningsargumenten på amerikanska turister i Sverige. PR-resonemanget dög tydligen bra, även om det inte var IHR-

finslipat. I alla fall så pass hyfsat, att ett flertal amerikanska hem nu pryds av renhudar med svenska skönheter ingraverade. Den lidbeckska övertalningstekniken kan ha förödande effekt, renhudar eller inte.

★ ETT KÄRT PROJEKT

För närvarande arbetar Sven och Catharina med ett kärt projekt. Det har legat i stöpsleven en längre tid, men har först på sistone blivit en realitet. Lidingsborna har nu gjort allvar av tidigare långt framskridna planer på att etablera sig i Skärsåtra Färgs gamla lokaler som arbetare i stengods. I ateljén på det undre våningsplanet skall Sven och Catharina kläcka fram säljande idéer. När materialet bearbetats färdigt kommer det lidbeckska stengodsset att ställas ut i det övre planet tillsammans med några kompanjoners alster. Det lär inte råda något större tvivel om att Sven och Catharinas produkter kommer att väcka uppmärksamhet i fortsättningen.

När två unga fast olika formgivare slår ihop sina påsar, är ju utgången given.

Thomas Leijonhufvud

Sven och Catharina Lidbeck är två unga formgivare med PR — respektive glas — i blicken... (Foto: SVENSKT PRESSFOTO, Stockholm).

Ej sleeping partner

Överdirektör Birger Öhman, 57 år, har utsetts till ny ordförande i styrelsen för Stiftelsen Solbacka Läroverk.

Foto: TT-PORTRÄTTJÄNST.

Landshövding Jarl Hjalmarsson har avlagt sig uppdraget som ordförande i Stiftelsen Solbacka Läroverks styrelse. På den vakanta platsen har överdirektör Birger Öhman, 57 år, tillsatts. Den senare har en meritlista som är lika lång som sidantalet i en ordinär Solbackatidning. Juristutbildade Birger Öhman utsågs nyligen till ny chef i arbetsmarknadens yrkesråd som är ett gemensamt organ för SAF och LO i yrkesutbildningsfrågor. Mellan 1956 och 1964 var han överdirektör och chef för kungliga överstyrelsen för yrkesutbildning (KOY).

1960 var han ordförande i den statliga gymnasieutredningen. Styrelseuppdrag har varit legio "på hemmaplan", men även på det internationella planet har Birger Öhman visat framfötter-

na. Bl. a. i Frankrike, Tunisien, Egypten och Schweiz. Det råder ingen tvekan om att en verklig kraft på det pedagogiska området nu knutits till Solbacka. Sedan 1964 har han f. ö. varit tjänstledig från SÖ för specialuppdrag åt utbildningsminister Olof Palme: Någon s. k. sleeping partner till Solbacka har han ingen avsikt att bli, förklarar han här i ett brev till ST.

"Mitt intresse för privatskolorna väcktes redan på 1920-talet, då jag hade ett flertal kamrater i en gymnastikförening som gick i olika privatläroverk i Stockholm. Från 1936 är min fru ämneslärare i ett privatläroverk.

Från 1947 och hela tiden intill nu har våra fyra barn fullgjort sin skolgång i ett privatläroverk (Whitlockska Samskolan), från början beroende på rent lokala skäl: De kommunala skolorna låg långt från vår bostad medan Whitlockska Samskolan låg nära.

Till bilden hör ytterligare två drag. I slutet på 1940-talet och början på 1950-talet föll det på min lott i ecklesiastikdepartementet att genomföra den av en särskild kommitté föreslagna anställnings-, löne-, pensions- och statsbidragsregleringen vid privatläroverken. Och från 1954—55 har jag varit anlitad som ordförande i privatläroverkens i Stockholm informella delegation för förhandlingar med Stockholms stad om bidrag till privatläroverken i staden".

Vidare säger Birger Öhman: "Mitt intresse för privatskolorna hottnar i en stark övertygelse att de utgör ett värdefullt komplement till de statliga och kommunala skolorna. Denna övertygelse delas tyvärr inte i

dag av vissa politiker och vissa framstående företrädare för centrala skolmyndigheter. Privatskolorna har därför icke så få och icke så små svårigheter för närvarande. Solbackas svårigheter upphör sannerligen inte därför att jag involveras i de styrandes krets. Det hoppas jag ingen tror!

Men kan jag med mina erfarenheter från hela skolfältet bidra något litet till att lätta svårigheterna, vill jag gärna göra det. I den mån jag det orkar och kan för andra krävande uppgifter. Någon "sleeping partner" skall jag i alla händelser ej bli".

BIRGER ÖHMAN.

Säregen replik från AMS-chef

Solbackatidningen vinmlägger sig, liksom andra seriösa tidningar och massmedia, om att gå så pressetiskt som möjligt till väga i kontakterna med offentliga myndigheter samt privatpersoner. Fp-ledaren Sven Wedén och SÖ-chefen Hans Löwbeer har haft samma inställning gentemot Solbackatidningen. Deras svar har varit snabba, samtidigt som viljan att ge allmänpopulär men ändå fullt vederbörlig information varit påtaglig.

Utbildningsminister Olof Palme var vänlig nog att på ST:s begäran hänskjuta frågorna till en av sina närmaste män, statsrådet Sven Moberg, då han insåg att hans egen arbetsbörda inte tillät honom att besvara tidningens tio frågor.

AMS-chefen, generaldirektör Bertil Olsson, har dock en speciell svarsteknik som får anses vara ganska originell i presssammanhang. I stället för att besvara ST:s frågor om arbetsmarknaden och de framtidsutsikter som står solbackaeleverna till buds har han valt att inte kommentera en enda punkt. Några frågor var av den karaktären att de kunde besvaras med ett "ja" eller ett "nej". Andra skulle förmodligen krävt mer uttömmande svar och en tredje typ var kanske litet provocerande, men sådant bör man kunna bemöta om man har avancerat till generaldirektör inom arbetsmarknadsstyrelsen. Så här lyder dock hans svar, skrivet för hand på ST:s returnerade brev.

"Ater.

Det finns ingen möjlighet för mig att sätta mig in i och omsorgsfullt besvara frågorna. De fordrar en lång utredning. Det fanns oriktiga påståenden i en del av dem och jag går ej in i svaromål. BO"

1) Har Bertil Olsson inga medarbetare — att jämföra med samarbetet mellan Palme och Moberg — som kan besvara frågorna eller har han ingen möjlighet att delegera arbetsuppgifterna inom verket?

2) Är en liten skoltidning med 2.000 ex. inte värd att få samma hövliga bemötande som övriga pressorgan?

Generaldirektör Olsson har dessutom fått tillfälle att komplettera svaret, men har hellre velat tåga.

LANI- SOFFGRUPPER

LANI- STILMÖBLER

LANI- S Ä N G A R

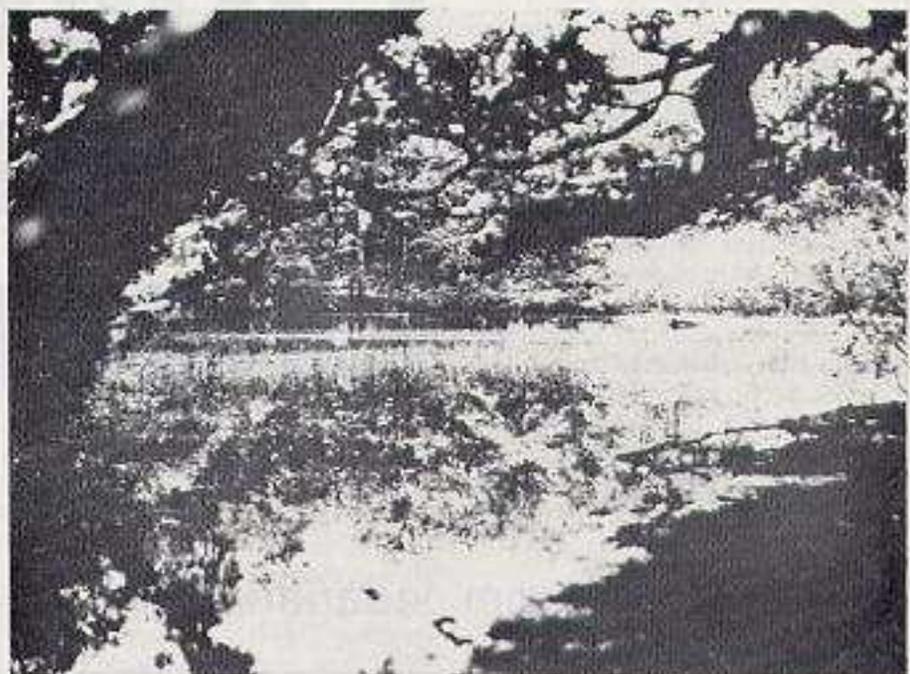
Säljes genom ledande varuhus och möbelaffärer över hela landet

På tal om tävlingar

SOLBACKATIDNINGEN UTLYSTE i förra numret tävlingar i Ex libris, foto och teckning. Till dags dato (8/12 -68) har inga Ex libris kommit tävlingsledaren tillhanda, bl. a. beroende på att skolans teckningslärare legat inkallad, varför den tävlingen får stå över till vårumret 1969. Likaså är tävlingstiden för teckningar förlängd. Fototävlingen har dock lockat några att skicka bidrag, men juryns sammanträde får också i det fallet skjutas upp tills fler bidrag kommit in. De som hittills sänts in är så bra, bedömer ST, att vi här vill ge några smakprov på vad som komma skall.

Vårumret kommer av allt att döma att innehålla ett antal utsökta tävlingsbidrag, kanske allra vassast på fotosidan. Eller har någon motsatt åsikt?

BONNPERMIS

från Backen

Det var under den allra mörkaste hösten och mitt sista år på Backen. Jag var kär och i kärlekens spår följer ju galenskapen.

En vanvettig tanke började ta form i min hjärna.

JAG SKULLE FÖRSÖKA FIXA EN BONNPERMISS.

Mina förberedelser började i god tid. Jag rekvirerade en tåg-biljett som jag senare hoppades få användning för.

En vecka efter det s.k. tredagarslovet ansåg jag det rätta tillfället vara inne. Dagen för "det perfekta brottet" hade infunnit sig. Jag ordnade en taxi för att i Stjärnhov invänta tågets avgång. Jag kom dit en timme innan och satt som på nålar hela tiden. Mitt gömställe var trak- tens enda café, en blygsam anordning med ont om svängrum.

Nu, tänkte jag, var ögonblicket inne. Tågboomarna fälldes och klockorna började ringa. Frihetens klockor, fick jag för mig. Detta innan rektorns bil kom farande, bromsade och stannade in framför stationshuset.

Om han bara hade stått kvar där hade allt varit OK. Men han skulle bege sig ut på perrongen av någon djävulsk anledning.

Men det fanns väl andra sätt än tåg resonerade jag. Tummen har ju dugit tidigare, så varför skulle den inte göra det nu?

Aldrig har väl den solbacka- elev (en utomstående) varit så välkommen som den grabb som stannade sin bil där jag stod utan att knappt ha hunnit få upp tummen. Han tog mig med till Sparreholm, där jag kunde känna mig lite säkrare att nås av de solbackalärare som tillhör den alerta typen och det är dessvärre många.

Nu kom tummen till användning igen. Efter knappa femton minuter bromsade en vänlig gubbe in sin blänkande nya VW och erbjöd sina tjänster. Resan gick till Flen, men sedan var det P. Längre än så skulle han inte. När jag klev av vid stationen där visste jag allt om 1968 års modell av denna bil.

Väl i Flen hade jag egentligen tänkt fortsätta med tåg, statens mest omskrutna kommunikationsmedel. Men jag bedrog mig rejält. Någon anknytande förbindelse med aktuella Oskarshamn fanns inte, åtminstone inte den dagen. Min ilska gick ut över en väl använd Dagens Nyheter. Den flög genom väntsalen

som en skadeskjuten fasan efter en praktfull konstspark. Jag kunde känna biljettexpeditens blick som en giftpil mellan skulderbladen när jag lämnade väntsalen.

Vid det här laget insåg jag att min enda chans att använda biljetten låg i att jag så snabbt som möjligt kom till Linköping och därifrån snabbt kunde hugga en tåglägenhet till Oskarshamn. Jag tände min sista cigarett samtidigt som jag fattade posten vid huvudvägen mot Katrineholm. Där satte jag upp tummen i vädret och hade smaken att få napp igen!

Min nye chaufför transporterade mig i snigelfart och med ett för mig påfrestande lugn till Katrineholms utkant. Vid utfarten mot Norrköping stod jag där igen och försökte få ny lift. Jag sneglade på klockan och såg att tiden arbetade mot mig. Hade jag någon chans att passa det rätta tåget i Linköping om nu något sådant alls fanns? Medan jag funderade på detta pendlade min tumme fram och tillbaka, ungefär som en symaskinsnål i ultrarapidhastighet.

Utän att jag märkte något stannade en liten man sin avsevärt större bil och frågade hur jag egentligen skulle ha det.

Ja tack, svarade jag snabbt medan jag vaknade ur mina funderingar.

Hans minimala fru tittade misstänksamt på mig när jag stormade in i bilen. Jag förstod henne. Min veckogamla skäggväxt ingav förmodligen inget större förtroende. I hennes tycke såg jag säkert halvkriminell ut.

Linköping C. Jag styrde stegen målmedvetet mot biljettluckan.

— När går nästa tåg till Oskarshamn?

— Ikväll? undrade mannen bakom luckan alldeles för lugnt.

— Ja, ikväll! fräste jag och såg otålig ut.

— Ikväll går det nog inga... men vänta, förresten. Nässjö går bra. Om ni åker över Nässjö går det bra. Fast tåget går först om en timme.

Nu har allt gått åt pepparn, tänkte jag och såg tillbaka på allt arbete som jag lagt ned förgäves. Min biljett var ju inte utställd att gälla över Nässjö. Men jag visade den i alla fall och fick beskedet att det skulle gå bra med arton kronors tillägg. Jag hade fjorton, så nu gällde det att prata som jag aldrig gjort förr.

Här gäller det att dunsta innan man blir upptäckt.

Teckning: ERIK WILHELM

ha tävlat med hästars i fråga om längd, men inte i fråga om ansning.

— Vad sägs om tio öre för en pinne, undrade jag.

— Går väl för sig, tyckte den minste av de två och grep min utsträckt tioöring med påfallande stor girighet.

Jag rökte cigarettens med andakt. I det ögonblicket kunde den faktiskt inte ha smakat bättre. Magen började dock återigen göra sig påmind, men jag tystade den med ett sällsynt elegant slag mot solar plexus.

Plösligt stod jag på perrongen. Jag hade nått målet. Hon kom rusande emot mig och... (här låter jag oss vara för oss själva den lilla tid vi hade till förfogande).

Efter ett i vanlig ordning påfrestande avsked satt jag åter på tåget, på väg mot Backen. Men det kunde inte hjälpas att jag belåtet mös lite inom mig. Jag hade ju genomfört den perfekta kuppen och detta efter maximal utdelning tur.

Den gången glömmet jag aldrig. Och inte hon heller, tror jag.

Per Magnus Isbe

Ge hit dina pengar, sa han efter att tålmodigt ha lyssnat på en oändlig berättelse. Du kan ju alltid lämna några kronor om du har vägarna förbi någon gång.

Medan jag väntade på tåget började hungern tränga på. Röksugen som jag var hoppades jag kunna döva känslorna tills jag nått Oskarshamn, spagettin och min käraste där. Vad skulle jag göra, resonerade jag och såg mig omkring. Därborta, i ett hörn av väntsalen, satt ju en massa luftfartyper.

Sagt och gjort. Jag sällade mig snabbt till sällskapet och hade turen att få in en femetta i den röriga konversationen. Det gällde den paranta damen i blomsterståndet, om vilken diskussionens vågor gick höga. Jag ansåg att hon var en mycket vacker kvinna, kanske med något av barockstil över sig, med en föredömligt sympatisk hållning lite här och där, och tyngdpunkten på de rätta ställena.

Detta uttalande vann sällskapsfulla gillande och den cigarett som jag hela tiden fikar efter var nu min.

Snart hade timmen gått och tåget var där. Sittande på min plats blev jag återigen pinsamt medveten om att min mage existerade och det i högsta grad.

Tusan vad den där Skåne-expressen gick långsamt, muttrade jag när jag steg av i Nässjö och där raskt antrände Oskarshamnspilen för närmare befordran till ljuvare fröjder.

Röksugen och nikotindesperat som jag var tacklade jag nu några små mods, vars hår kunde

GYNNA
VÅRA
ANNON-
SÖRER

Sverige sist i Europa-liga: SPR-undersökning påvisar differens Sverige - Danmark

Svenska Privatskolors Riksförbund har enligt skrivelse av den 13 juni 1968 från Nordiska rådets presidium beretts tillfälle att avgiva yttrande över medlemsförslag om gemensamma riktlinjer för det enskilda skolväsendets utveckling i Norden. Med anledning härav önskar förbundet anföra följande:

- Den fråga, som har aktualiserats i Nordiska rådet genom ifrågakvarande medlemsförslag, är av största betydelse för medborgarna i alla länder och särskilt då i länder med ett demokratiskt styrelseskick. Frågan gäller om undervisningen skall vara förbehållen det allmänna eller ej, om medborgarna skall ha rätt att välja mellan olika skolarrangörer eller vara hänvisade till endast en skolarrangör, det allmänna (stat, kommun, landsting och motsvarande).

• PERSONLIG HANDEDNING

- På grund av att de enskilda skolorna i allmänhet har färre elever än de allmänna, kan de enskilda skolorna bland annat genom en mera personlig handledning av eleverna hjälpa många sådana, som annars inte skulle klara sig till goda resultat.

- En utveckling som den i Sverige är självfallet särskilt beklaglig för ett antal minoritetsgrupper, som av etiska, moraliska eller religiösa skäl önskar välja en annan skolform än den som erbjuds i allmänna skolor.

- För att de enskilda skolorna skall kunna verka och utgöra det alternativ för medborgarna, som särskilt en demokratisk

stat bör slå vakt om, måste ett i positiv anda verkande reellt stöd från det allmänna finnas. Eljest blir valfriheten blott illusorisk och de enskilda skolorna får en social slagsida. Endast de välstuderade i samhället kan utnyttja dessa skolor, eftersom elevavgifterna ökar i den mån statsstödet minskar.

• STOR UNDERSÖKNING

- Svenska Privatskolors Riksförbund har under de senaste åren genomfört en undersökning om de enskilda skolornas ställning och situation i Finland, Danmark, Norge, Västtyskland, Nederländerna, Frankrike, Schweiz, Österrike, Storbritannien, Canada och USA. Redan en preliminär granskning av materialet har utvisat att de enskilda skolornas ställning i Sverige är avgjort sämre än i något av de undersökta länderna och undersökningen bekräftar att särskilt Sverige och Danmark utgör kontraster såvitt avser de enskilda skolornas ställning som existens- och utvecklingsbetingelser.

- På grund av vad ovan anförts och den för de enskilda skolorna i Sverige ödesdigra utvecklingen till men för medborgarnas möjlighet att kunna välja alternativa skolarrangörer vill styrelsen för Svenska Privatskolors Riksförbund uttrycka sitt varma stöd för de i medlemsförslaget angivna synpunkterna och ansluta sig till den däri angivna rekommendationen.

Stockholm den 12 september 1968.

Styrelsen för
SVENSKA PRIVATSKOLORS RIKSFÖRBUND

Bästa värmen

under solen

Internatråd går ihop med samarbetsnämnd

Samarbetsnämnden har enligt skolstadgan bl a fått följande uppgifter: "...som rådgivande organ främja ett gott samarbete mellan alla som är verksamma inom skolenheten samt att verka för att eleverna iakttaga god ordning och gott uppförande".

Samarbetsnämndens verksamhet har varit mycket livlig, i synnerhet under det sistförflutna läsåret. Nämnden har sett som sin uppgift att även behandla frågor av ren internatkaraktär. Då detta utökade arbete under föregående läsår gav anledning till ett stort antal sammanträden — närmare ett tiotal — har en förändring skett i organisationen. Parallellt med samarbetsnämnden har nämligen inrättats ett internatråd bestående av rektor, studierektor, kontaktlärare, biträdande internatföreståndare, elevrepresentanter samt berörda husmodrar och patrar. Detta råd handlägger alla frågor av internatkaraktär och är rapportskyldigt till samarbets-

nämnden som på detta sätt fortfarande kan följa internatfrågorna mycket noga. Samarbetsnämnden har följande sammansättning läsåret 68/69: (Den första samarbetsnämnden inrättades läsåret 66/67), Carl-Olof Munkberg, direktör, föräldrarepresentant, Skogsvägen 2, 140 32 Grödinge. Tel. 0753/253 75. Britta Söderman, fru, föräldrarepresentant, Henrikberg, 740 53 Rasbo. Tel. 018/651 02. Andreas Ehn, rektor, självskrivet, Åke Josefsson, studierektor, lärarrepresentant. Hans Norman, adjunkt, lärarrepresentant. Jan Högberg, åk 2 c, elevrepresentant, Gustaf Nobel, åk 2 a, elevrepresentant. Suppleanter: Ingrid Edberg, fru, föräldrarepresentant, Kungsgatan 15, 199 00 Enköping. Tel. 0171/322 92. Stig Tinglöf, skogvaktare, föräldrarepresentant, Anhammar, 150 12 Stjärnhov. Tel. 0158/420 23. Bo Andersson, musiker, lärarrepresentant. L-O Nilsson, gymnastikdirektör, lärarrepresentant. Torgils Bonde, åk 3 b, elevrepresentant. Göran Gebenius, åk 3 a, elevrepresentant.

ST intervjuade Hans Löwbeer

.. Solbackatidningen har ställt tio frågor till SÖ-chefen, generaldirektör Hans Löwbeer. Visserligen är ST en skoltidning med relativt liten spridning (ca 2.000 ex), men den är likväl opinionsbildande. Tidningen har för avsikt — sedan åtminstone ett nummer tillbaka — att tillfråga befattningshavare i högt uppsatta positioner inom närings- och samhällsliv. Detta beror inte på att redaktionen vill lansera sk dolda kändisar utan att vi vill fästa myndigheternas uppmärksamhet på det faktum att Solbacka är ett begrepp inom internatskolevärlden.

1) Kommer samarbetet mellan SÖ och AMS att intensifieras om det uppmjukade UKAS-förslaget — som även i den mildare versionen av studenterna själva anses läsa studieplanerna och därmed skapa snävare arbetsmarknadsutsikter — går igenom?

2) Har sifferbetygen någon fördel gentemot bokstavs-betygen och i så fall vilken?

3) Är den genomsnittliga allmänbildningen försämrad i förhållande till tidigare i det nuvarande skolsystemet?

4) Är det svårare att bli kvarsittare i dagens grundskola än det var i den gamla realskolan?

5) Är den sk normalfördelningen vid betygssättningen — att ett visst antal siffervalörer skall utdelas, oavsett individuella särskillnader — rättvis om det i en klass finns tex fem elever som är exakt lika bra? (stora A-mässiga).

6) Om antalet spärrade utbildningslinjer ökar vid universiteten innebär det att den individuella slagkraften minskar på arbetsmarknaden när studenten inte kan läsa det ämne han eller hon bäst tror sig passa för?

7) Är sambandet mellan forskning och utbildning tillfredsställande i dagens läge?

8) I vilket land finns det idealiska skolsystemet; vilket kommer närmast om något sådant inte existerar?

9) Är naturvetarna mer gynnade än humanisterna vad beträffar snabbheten i att nå det uppsatta studiemålet?

10) Har en internatskola som tex Solbacka — som p g a sitt läge inte är integrerad med någon annan skola — någon funktion att fylla i ett framtida svenskt utbildningssamhälle?

SVAR

1) Samarbetet mellan SÖ och AMS är redan mycket intensivt och gott. Att det kommer att förbli så är en förutsättning för att den alltmer betydelsefulla studie- och yrkesorienteringen i skolan skall fungera effektivt. Det här samarbetet omfattar för övrigt givetvis också UKÄ.

2) Ja. Tidigare måste ju bokstavs-betygen omvandlas till siffror vid tex intagningsförfarandet för olika fortsatta utbildningsvägar. Vid övergången från den sk absoluta till den relativa betygssättningen var det alltså praktiskt att samtidigt övergå från bokstavs- till siffersymboler.

3) Nej, tvärtom förbättrad. De duktigaste eleverna i dagens skolsystem får i kunskaps- och färdighetshänseende kvantitativt och kvalitativt en utbildning som väl svarar mot vad den elit fick, som den gamla urvalsskolan utbildade. Men dessutom får nu alla de övriga en skolutbildning långt utöver den som beskärdes ungdomar i gemen i det tidigare skolsystemet. Samtliga får vidare en utbildning i barn- och ungdomsskolan, som är utformad med tanke på att de skall vara yrkesverksamma långt in på 2000-talet.

4) Ja. Huvuddelen av kvarsittarna i grundskolan sitter kvar därför att de uttryckligen sagt att de vill det. I realskolan kunde en eller ett par lärare avgöra om en elev skulle flyttas upp eller inte. Fanns inte tillräcklig kompensation tex för ett C i fysik blev man ju automatiskt kvarsittare. I den nuvarande skolan är det klasskonferensen som beslutar om uppflyttning eller kvarsittning, och man resonerar alltid med elevens föräldrar innan kvarsittning beslutas. Och då man fattar beslutet tar man hänsyn till elevens totala studiemässiga och sociala situation.

5) Nej. Men normalfördelningen skall heller inte tillämpas i klasser som avviker uppåt eller nedåt från riksgenomsnittet. Om en klass är mycket duktig skall självfallet flera elever än som förutsatts i normalfördelningen ha höga betyg. Fler fyror och femmor i den klassen alltså än i en prestationsmässigt sett sämre.

6) För arbetsgivarna måste det bli en fördel att ha ett överblickbart antal studiegångar att jämföra och värdera i stället för som nu en stor mängd ämneskombinationer. Kanske ger detta arbetsgivaren större möjlighet att placera rätt individ på rätt plats — och då skulle alltså "den individuella slagkraften" möjligen öka. För övrigt torde det av utbildningsministern nu föreslagna systemet ge utrymme för praktiskt taget samtliga från de enskilda studenternas sida genomtänkta studievägsval.

7) Alla de pedagogiska metoder som används i dagens skola bygger inte på forskningsresultat. Den pedagogiska forskningen är ju liksom all beteendeforskning relativt ung. Men de ekonomiska resurserna för denna forskning ökar successivt. SÖ anser ett vidgat pedagogiskt forsknings- och utvecklingsarbete vara ett av de angelägnaste ändamålen att satsa mera pengar på inom utbildningsbudgeten.

8) Något skolsystem som är idealiskt finns inte och kommer — med den snabba föränderligheten i tillvaron — rimligen aldrig heller att uppnås i något land. Skolan är en social funktion. Utbildningens mål och innehåll måste alltid stå i relation till behoven i det samhälle, som skolan har att tjäna och för vars förändring skolan är ett synnerligen viktigt instrument. Ett skolsystem som vill närma sig det idealiska måste alltså fortlöpande anpassa sig till utvecklingen och samtidigt påverka den framtida utvecklingen.

9) Såvitt jag vet visar gjorda undersökningar att naturvetarna i genomsnitt behöver kortare tid för att klara av sina akademiska examina än humanisterna. (Svaret på frågan är således "ja", ST:s egen anmärkning.)

10) Internatskolor kommer att behövas även i framtiden. Vi har en växande grupp utlandssvenskar, vilkas barn för svensk gymnasial utbildning är beroende av att ha tillgång till internat. Det kommer även, liksom nu, att finnas andra grupper av ungdomar som bör eller måste ha miljöbyte. Givetvis kommer de internat som kan erbjuda flertalet utbildningsvägar i den nya "mellanskolan" att ha störst möjligheter att vidareutvecklas.

FLORA-HUS

"kändisar"

Flora-husen har blivit "kändisar". På sitt danskinspirerade utseende. Sina speciella inredningsdetaljer. Och genomtänkta planlösningar. Lättbyggt elementsystem. Se först i katalogen. Sedan i verkligheten. Vi visar gärna. Och Ni förstår säkert varför Flora-designen blivit så uppmärksam. Redan finns 3.000 nöjda Flora-husägare. Från Ystad i söder till Övertorneå i norr. Försäljningskontor över hela landet. Välkommen. Ring eller sänd in kupongen. AB FOGELFORS BRUK, Fågelfors. Tel. 0491/512 00

Sänd in denna kupong till AB FOGELFORS BRUK, Fågelfors. Tel.: 0491/512 00, så får Ni ytterligare informationer:

Namn: Tomt finns
Bostad: Står i tomkö
Adress: Skall bygga nu
Tel. Skall bygga senare

FOGELFORS
HUS AV BESTÅENDE VÄRDE

KVALITET
SERVICE
GARANTI
ANSVAR

forts. fr. sid. 5

BO HAMILTON är sjökaptens på m/s Mirrabooka. Fördömligt nog har han sånt adressuppgift till Solbacka-matrikeln, som sköts av fil. kand. Carl-Fredrik Widstrand, Eidsängsvägen 3 A, 191 54 Sollentuna. Bo är numera anställd som andrestyrman för Transatlantics räkning. Han tjänstgör på det fartyg, vars besättning i juni i år räddade sex man från att drunkna utanför Nya Zeeland, där ett fartyg höll på att sjunka. Denna händelse finns omnämnd i ST (som ni ser nu) och den lär även ha rapporterats i den övriga världspresen. Resultatet av denna marina bragd belönades inte med Svenska Dagbladets guldmédalj, utan i stället fick Mirrabooks besättning motta oväsionsartade hyllningar på Børsen i Göteborg. Bo tog studenten 63 på Backen. Började segla ett år senare. Tog styrmans- resp. sjökaptensexamen som privatist 1966. Denna examenstiver torde vara svenskt rekord i fråga om snabbhet, rapporterar en av Solbacka-tidningens otaliga Gala Pettrar.

HANS GRULF, som gick mellan 57 och 59 på Backen, är Källarmästare. Dit kommer man inte på en höjt utan grundlig utbildning. Så ock Hans. Efter studier vid Handels i Stockholm praktiserade han i franska restaurangkök i Strasbourg och på mat-legendariska Savoy i London. Väl hemkommen slog han ned sina restaurangpälare i Vätterledens lokaler. Naturskönare plats än mellan Husqvarna och Gränna, där krogen ligger, får man leta efter. Hans bar nyligen startat eget i Dinge utanför Uddevalla. Värdsbuset Kung Rane är namnet. På fritid är Hans gift och har en dotter.

På tal om källarmästare är PELLE STAAF källarmästare vid Valand i Göteborg och som sådan chef även för Gröna Hatten, dit man går för att känna på nattklubbssatmosfär när varitén är slut på Valand. Efter det magiska klockslag som förkunnar att spritserveringen upphör, omkring 23.30 lär det visst vara, kan man bli på batten i Gröna Hatten. Fast bara på vin. Och det senare är garanterat vältrampat, enligt källarmästare Staat. Pelle går på i sin faders fotspår vad vintrampetiet beträffar. Staat senior basade nämligen tidigare på Valand, men nu har junior tagit över.

BENGT HALLBERG, Backenstudent 63, studerar tänder i Malmö. Odontologkandidaten lär

då och då ha ärenden till Uppsala. Speciellt intresserad är han av Östgöta nation och en viss flamma där.

PÄR STÄLQUIST, 63:a även han, har snabb som han är redan utökat sin familj. Ännu en stälquistisk dotter är nu ett faktum.

Även CURT HOLSTI har brättom och är snart klar med sin med. lic. på Karolinska i Stockholm. I slutspurtens bejag han på av trogna supporterna Margareta, lagvågda, och en dotter.

CHRISTER FREDHOLM sekond på H.M.S. Älvsnabben under vinterresan. Vid hemkomsten fartygschef. Christer 41 år, brodern SVEN (Solbackas VD) är 40. Vad månne bli av detta brödrapar?

BENGT ERWALD, pressfotograf på Saxon & Lindströms Förlag i Stockholm, är en man med många strängar på sin lyra. När han gick på Solbacka på 50-talet spelade han klarinet i skolbandet Cellar Bottom Jazz Band. Högtidsstunder för dixiebandfantasterna när källarbandet drog igång i anlan, efter att ha repeterat i Södrans lokaler i bottenplanet.

Visterligen är steget långt från dixieland till jam sessions, jazz och soul & rhytm. Men de foton Bengt tagit på Josh White och Diana Ross (en av de tre Supremes), långt efter skoltidens slut, är nog självupplevda någon gång på Backen.

Det går inte att ta fel på intensiteten hos de ansiktsbilder han sånt Solbackatidningen.

HUGO OSVALD är också värd sina två bildsidor. Dessutom svarar han för omslagsbilden i höstnumret efter att tidigare ha tornat upp sin "gamfest" på omslaget till värnmytet.

Hugo, som fortfarande är representant för Hasselblads i Göteborg, missade en mässa i Köln nyligen. Trots att han lagt in ansökan hos kmt om att få uppskov med repetitionstjänstgöring. Men kronan höll stånd så han fick ta skeden i den vackra handen och rycka ut bland buskarna.

Hugo har förresten fått plåster på sären för en tid sedan. F.d. parisaren bör inte till dem som anser att enbart Paris är värt en mässa. Lika högt smäller en fotomässa i Moskva. Menar Hugo.

Jan FREUMERIE har avlagt civilekonomexamen vid Handels-högskolan i Göteborg. Jan gick på Solbacka åren 1955-57.

BJÖRN PAJKULL är glad. Han och hans KARNE MARIA har fått en son. Detta rapporterar Hörst, hänt och setts utsände familjemedarbetare. Händelsen inträffade på Allmänna BB i Stockholm. Den 4 september i år.

Kommandörkapten CHRISTER FREDHOLM (1945-48) har skickat ST-redaktionen in inspirerad reseskildring från sydligare breddgrader. Efter fem månaders långresa med Älvsnabben skyndade han upp på land och siktede En flicka i soppan. På Lisebergsteatern i Götet. Efter soppan följde varmvätt på Sophus. Dessa lukulliska utsvärningar i land är nu förlagda till en båt, bon, Marieholm.

ANDERS WILHELMSSON har utsetts till chef för radions nyhetsredaktion i Stockholm. Han var tidigare biträdande nyhetschef, men åkte upp ett pinnhål på grund av den omorganisation som genomförts på Sveriges Radio-TV inför TV 2.

ARNE ISENIUS är fortfarande Öland trogen om somrarna, där "Isse" skissar på sitt ritblock så att pennstiftet glöder emellanåt.

GÖRAN HÄRD AF SEGERSTAD håller fortfarande stilen som landslagsspelare i handboll. Mången handbollsmålvakt har erfarit hur de segerstadiska projektilerna svider i handflatan i den mån man någonsin sett bollen.

TOIVO SIBIRZEFF, Enskilda Bankens PR-chef, har iakttagits i Göteborg. Bankens valspråk är ju som bekant "att vara utan att synas", men ST:s redaktör har av pålitliga källor erfarit att PR-mannen varit synlig i Göteborg. Detta hände i samband med invigningen av gamla anrika restaurangen Palace, som är granne med bankens lokalbontor där.

schwendener

slalom skidor

I LÄTTMETALL & GLASFIBERPLAST

SCHWEIZISK KVALITETSPRODUKT

Samtliga modeller är försedda med vulkaniserad heldragen stålprofilkant med vibrationsdämpande gummiinlägg.

1 ÅRS GARANTI

Generallagent för Sverige
ÅKE HELLÉN AB
Första Villagatan 11 Borås Telefon 033/12 13 94 - 13 36 94

Solbacka arrangerade 1968 års internatiad

Internatiaden gick i år av stapeln på Solbacka. 37 deltagare från Sigtuna, Viggbyholm och Solbacka ställde upp för att mäta sina krafter. Vädret såg till en början olycksbådande ut. Stora hotfulla regnmoln tycktes stå orörliga över Solbackastadion, på morgonen hade det till och med regnat. Någon timma innan tävlingarna skulle taga sin början lättade dock det mörka molntäcket och solen tittade fram.

Man skulle försöka genomföra tävlingarna inom en tidsram av två timmar, vilket även lyckades. Att den tidskalkylen kunde hållas berodde mycket på Per Tranquists, en av gymnastiklärarna vid skolan, säkra dirigentskap.

Som gren nummer ett på schemat stod löpning 100 meter. Segrare i denna gren blev Peter Stenberg från Sigtunaskolan, men det blev ingen lätt match. Han fick jobba hårt för att vinna före sin medtävlare och skolkamrat Henrik Thott. Solbackas 100-meterslöpare var tydligen inte i form, men bäst av dem blev Per Philipsson på en 4:e placering.

DUBBELSEGER I LANGD

De poäng som förlorats på 100 meter kunde Solbacka ta igen genom en briljant insats i längdhoppsgrenen, där Hans Bergman och Staffan "Gocken" Hedman rodde hem en dubbelseger för Solbacka.

Hans Bergman från Solbacka, segrare i längdhopp, demonstrerar sin oslagbara teknik.

Foto NILS PIHL.

I spjut fick Sigtuna sin andra seger för dagen, då von Essen kastade 42,48 meter och tvåan Bjerregård från Viggbyholm slängde iväg sitt spjut 41,60 m. Solbackas Per Werngren överraskade med att gå in som trea.

Löpning 400 meter stod näst i tur. Tävlningen skulle avgöras i två heat med en löpare från vardera skolan i de båda heaten och tiden skulle bli avgörande. Det var med mycket knapp marginal som segraren i heat två, Sandell från Viggbyholm, lyckades slå Ekstedt från Sigtuna.

Så var det då dags för diskus. Ingen hade väl vågat hoppas på

att någon solbackapojke skulle bli prisbelönt i denna gren, men vi hade tydligen underskattat Per Werngren som helt överraskande lyckades svänga sig upp till en tredjeplacering. Att han blev efter så goda kastare som ettan, Hedengren och tvåan Söderström (båda från Viggbyholm) var inte så underligt.

Såväl i kulstötning som i diskusringen var de sina med-

Viggbyholmarna Hedengren och Söderström var lika suveräna som oskiljaktiga, åtminstone när på, såväl i diskus som i kula. På bilden (den ene skymmer den andre) mjukar diskusbjässarna upp sig.

Foto: MATS ANDERSSON

tävlare fullkomligt överlägsna. De båda var förvånansvärt jämgoda men det var dock några centimetrar som gjorde att Hedengren även vid prisutdelningen för kulstötarna fick stå ett pinnhål högre på prispallen än Söderström.

1.500 m. blev inte Solbackas lyckoträff. Viggbyholm och Sigtuna visade sig vara de konditionsstarkare. Nordlund tog hem tävlingen med relativt stor marginal. Olle Ekstedt, Sigtuna, sprang i mål som tvåa.

Av Solbackas löpare var Jacob Strandmark bäst, femma. Stafetten 4x100 m. gick över förväntan för Solbackapojkarna. Skolans lag lyckades komma tvåa efter Sigtunas lag, men före Viggbyholms.

UTSLAGEN I HÖJD

I höjdhopp lyckades Solbackas hoppare Joachim Nässil hålla sig kvar bland de tävlande. Han blev dock utslagen av Sigtunas båda hoppare Lars Sjögren och Hans Falk samt av P. Ströier, Viggbyholm.

I lagtävlingen segrade Viggbyholm totalt, Sigtuna kom tvåa och Solbacka trea. Därmed var internatiaden slut för denna gång.

23 fritidssysslor för solbackaelev att fördjupa sig i

Solbackatidningen presenterar här olika aktiviteter vid skolan, som alla elever kanske inte känner till. Förutom bilskola, frivillig slöjd, jiu-jitsu, judo, keramik, ridning, sykurs och vävkurs finns en hel mängd andra aktiviteter. Beståndet av fritidsaktiviteter är rikligt eller vad sägs om följande:

1) Biologiska föreningen, ledare Bengt Åke Persson, 1 c 2) Bridgeklubben, ledare Kjell Kolthoff, 2 c, 3) Foibos — en litterär förening — ledare Thomas Bardenstam, 2 d, 4) Forum — en samhällsvetenskaplig förening — ledare Björn Mörnstrand, 1 b, 5) Fotoklubben, ledare Nils Pihl, 3 b.

6) Gastronomiska föreningen, ledare Fredrik Trolle 3 a, 7) Idrottsföreningen, ledare Anders Engvall, 2 d, 8) Konservativ ungdom (KS), ledare Anders Berg, 2 a, 9) Onsdagsklubben, ledare Mats Andersson, 3 b, 10) Radioklubben, ledare Lars Frisell, 2 d, 11) Schackklubben, ledare Staffan Hedman, 2 c.

12) Skid- och Friluftsrämjandet, ledare Reidar Sunnerstam, adjunkt, 13) Skytteföreningen, ledare Jakob Strandmark, 3 a, 14) Sångarförbundet, ledare Rolf Löwenhielm, 3 a, 15) "Uppe med tuppen"-klubben, ledare Bo Svennestam, 2 b.

EN MIDVINTERBAL kommer att arrangeras i Göteborg i månadsskiftet januari-februari om intresset blir tillräckligt stort. Den planeringskommitté som f. n. arbetar på projektet (Jan Hallinger, Christer Holm, Jan Blume) lägger i dagarna sista handen vid de inbjudningskort som efterhand kommer att distribueras till medlemmar i Föreningen Solbackapojkarna. Flera hundra inbjudningskort skickas m. a. o. ut till olika delar av landet, men givetvis är *samtliga* solbackaelever-föredetta välkomna och inte bara föreningens medlemmar. Planeringskommittén enades om en midvinterbal efter att först ha vägt en höstbal 1968 mot en vårbal 1969, men funnit att en kompromisslösning antagligen var bästa vägen. Lokal blir med stor säkerhet Royal Bachelors Club på Kungsportsavenyn 8 i Göteborg city om inte grävskoporna hinner före. Icke-medlemmar i föreningen rekommenderas omgående skriva till fil kand Jan Blume, Häradsvägen 42, 440 32 YTTTERBY. De som får inbjudningskort direkt eller indirekt och där tackar ja får vara beredda att damma av högtidsklädseln, som eventuellt kan bli aktuell.

50-årig sjöbuss med skrivbordsjobb saknar zigenarlivet på fartygsdäck

Kapten Ulf Trapp, 50-årig backenpöjk i Götet, är fortfarande sjöman. Men som chef och VD för Frederikshavnslinjen har han fler skrivgöromål än en vanlig matros. Fastän, medger han, vi båda ännu har en sak gemensamt.

— Lite zigenarblod, en kombination av rastlöshet och vilja att se någonting.

Ären har gått. Ulf Trapp är sedan länge kapten i dubbel bemärkelse. 1940 hade han avlagt sjökaptensexamen vid dåvarande navigationsskolan i Göteborg, 1948 blev han kapten i flottan, på stat som det heter. Två år senare gick han i land från ubåtarna — då hade han varit med om något så pass unikt som att leda en expedition, omfattande två kustbåtar, från Göteborg upp till hamnar i Väneren och retur — i älven gick man förstås upp i ytan, men ändå. Man hade en del bestyr med att anpassa vikten efter varierande salt-halt och sådant men det var en ren rutingrej.

Som skeppare fick han också (eller snarare tog) chansen att rita båtar. Han grep sig an verket med stort intresse och en viss ödmjukhet inför en fascinerande arbetsuppgift. En ödmjukhet som är ett typiskt trappskt kännetecken.

— Man måste börja i tid på sjön. Själv började jag tidigt. Min

äldsta flicka har arbetat som båt-värdinna. Flickor vid disken och kallskänken är vanligt numera. Det finns också flera kvinnliga styrmän och kaptener. Så flickorna har definitivt kommit ombord för att stanna. Inget könsrollstänkande där inte.

SPANSKAN GÅR FINT

— Jag har en son som är sexton år och går på sjömansskolan. Han har avslutat sin vanliga skolgång. Han går på Sjömansskolan här i Göteborg, den som är förlagd till barken Viking. Sedan är steget inte långt till Sjöbefälsskolan. Den marina sjöbanan är han heller inte rädd att pröva på. Han brukar delta i Sjövärnsskårens aspirantläger på ön Krokholmen nära Tjuvkihuvud vid Göteborg. Den vägen har många av marinens topp-officerare valt.

— Men matematiken bör man komplettera om man inte har studenten. En sjökaptensexamen kräver ju omfattande navigations-

kunskaper. Och förutom navigation undervisas man i svenska, engelska och spanska och eventuellt tyska språket. Språk är viktigt till sjöss. Spanskan går fint i Latinamerika och stora delar av Medelhavsländerna.

Manskapet brukar få röra sig fritt iland under permissionerna. Endast förstestyrmannen är bunden av plikterna på fartyget, säger Ulf Trapp och ser ut som om han skulle vilja störta upp från skrivbordet och ta värvning på första bästa båt.

— Nuförtiden kommer jag mest i kontakt med den administrativa delen av VD-jobbet. Framförallt gäller det att knyta bekantskap med turistnäringslivet i olika länder. Den mesta tiden går faktiskt till att dra in pengar till svensk turistnäring genom att sälja sjöfart med turistargument. Åk till Skandinavien! säger man och förklarar sedan varför. Låter kanske lite väl enkelt om man inte vet vad man skall säga.

MÅNGA DANSKAR HIT

— Högertrafikomläggningen har lockat många danskar till Sverige. En annan detalj är dock betydligt intressantare, nämligen priserna. Sverige har visserligen

hittills varit för dyrt och det är fortfarande dyrt att turista här. Men andra länder har blivit lika dyra. Jämför man hotell med samma standard och prisläge finner man att läget är ungefär lika hemma som utomlands. Det medför att Sverige inte längre är så dyrt som man tidigare föreställt sig på goda grunder.

Passagerartrafiken över Atlanten kommer i framtiden att inskränkas till ett minimum, tror Trapp. Flyget kommer istället att ta över den mark som båtarna tappat. Att flyga mellan Rotterdam och New York tar bara en bråkdel av vad det skulle ha tagit att åka båt. De mellanlånga distanserna, menar Trapp, är framtidens melodi på vattnet. Sverige—England, Sverige—Danmark och Sverige—Tyskland till exempel.

— Men passagerartrafiken kommer att finna nya positioner på längre sikt på grund av den låga investering som en båtfärd innebär, fortsätter han.

— Örestad-projektet är en utmärkt idé. Örestad skulle kunna bli ett skandinaviskt centrum om denna tanke, att städerna omkring Öresund så småningom skulle växa ihop av sig själva, förverkligades.

CENTRAL FÖR NORDEN

— Göteborg kommer förmodligen att bli en centralplats för hela Norden. Staden har så pass mycket större resurser än exempelvis Stockholm. Göteborg kommer snart att kunna ta emot 250.000-tonnare bara man fördjupar hamninloppet på det sätt som planerats. Stockholm kan inte svälja sådana oljetransporter annat än genom pipe lines.

— Befordringsgången har en speciell teknik när det gäller att snabbt avancera från tredje styrmann till kapten. Man söker sig till vissa rederier. Önskemålen om placering har en viss likhet med det militära system som används till lands. Själv kom Ulf Trapp trea i sin årskull på 32 man. De fem bästa fick sin vilja igenom, de övriga hamnade mer av en slump i den egna specialgrenen om de alls hade den turen.

I Ulf Trapps fall blev det en undervattensbåt. "Allt vad andra i vanliga fall specialiserat sig på luktar man här på i någon form" som han uttrycker det. Maskinteknisk utbildning är speciellt värdefull om man, som Trapp, vill lära sig bygga nya båtar.

Ulf Trapp anställdes 19-årig som tredje styrmann på gamla Kronprinsessan Ingrid — som han sedan var med om att förlänga. Ären 1950—54 tjänstgjorde han som befälhavare på linjen över Kattegatt. Sen gick han i land för att bli trafikchef och senare direktör. Men på jungfruturer fungerar han i regel som fartygsbefälhavare på nytt. Bilden är tagen på Prinsessan Désirées brygga, under leveransturen härom året. Närmast till vänster ses Prinsessan Margaretha (nr 2), till höger Prinsessan Christina som nu ägs av ett finländskt rederi och utgör dess flaggskepp på routen Vasa—Umeå.

Släkt med Trapps i Sound of Music

GFL-chefen kapten Ulf Trapp, 50 år 8 november, är född i Lybeck men annars genuin göteborgare. Hans fader, skeppsredare Harry Trapp, som 1935 tog initiativet till Frederikshavn-linjen, vistades under första världskriget i den gamla tyska hansastaden. Han hade i uppdrag att bevaka svenska rederiers intressen i båtar som beslagtogs av tyskarna. Familjen återvände till Göteborg 1919.

Harry Trapps far hette Rudolf Andersson, ett känt namn i den göteborgska sjöfartsvärlden — han hade mäklari- och expeditionsfirman Borlind, Bersén & Co och startade Rederi AB Bifrost. Bifrost är kvar som familjeföretag, med Harry Trapps bror Jarl som direktör och med Ulf Trapp som jourhavande styrelseledamot. Bifrost hade ett tag — 1963 — Göteborgs största båt, motortankern Harry Trapp på, den gången, imponerande 42.000 ton. Fartyget såldes i fjol.

Harry och Jarl hade tagit moderns namn, Trapp. Släkten Trapp stammar från Österrike. Tre bröder Trapp enrollerade sig i Gustav II Adolfs arméer. En stannade kvar i Tyskland, en tog sig över Baltikum till Finland, en tredje följde som fältskär med Värmlands regemente åter till Sverige — det är den svenska grenen. På långt, mycket långt håll är Ulf Trapp släkt med de medlemmar av den kvarvarande österrikiska släkten som gjorde sig kända som den sjungande, musicerande familjen Trapp — den som svarade för verklighetsunderlaget i filmen Sound of Music, långköraren.

SNABBESLUT I U-BÅT

Maskinhaveri till sjöss kan ofta förebyggas om fartygets befälhavare har rejäl elektronisk utbildning. En ubåtschef måste t.ex. ha en allsidig teoretisk-praktisk kunskap för att under några minuter kunna fatta snabba beslut. Om besluten är felaktiga kan konsekvenserna bli ödesdigra.

Om Ulf Trapp finge komplettera försummade delar av sin utbildning skulle han i första hand ägna sig åt språk. Visserligen skriver han tyska och engelska och hyfsad spanska. Men han skulle vilja tala franska, italienska och spanska obehindrat.

Ulf Trapps kanske mest utmärkande kännetecken är en så gott som aldrig sinande humor. Vid ett tillfälle tog den sig följande uttryck:

— Nå, fänrik Trapp, varför valde ni er just till ubåtsvapnet?

— Jo, amiral, för att om man säger givakt på en ubåt ramlar alla i sjön!

Då log chefen för marinen, viceamiral Fabian Tamm. Året var 1941.

— Jag tror amiralen förstod vad jag menade. På ubåtarna går inte disciplinen efter strikta och reglementsenliga former, den finns där ändå. På en ubåt krävs ett lagarbete. Det passade mig bra.

Thomas Leijonhufvud

forts. fr. sid. 9

ÄLVSNABBEN

Sedan vi lämnat Key West och passerat Cap Kennedy sjönk temperaturen på 1½ dygn 20° till —2°. Vinden ökade till stormstyrka och vi fick på ett påtagligt sätt klart för oss att vi nu lämnat de varma latituderna. Den 3 mars stävade vi upp för Delawarefloden i 21 sekundmeters storm och 4° kallt. Nästa morgon inlöpte vi i Philadelphias väldiga örlogshamn och förtöjde bland slag-skepp och hangarfartyg. Älvsnabben såg verkligen ganska ynkelig ut men rönt dock stor uppmärksamhet i radio, press och TV. Ett omfattande och trevligt program hade gjorts upp med bl.a. besök i Washington, Annapolis och New York. Själv tillbringade jag två dagar i New York där jag bl.a. fick vara med om ett av säkerhetsrådets plenarmöten i FN.

ÖVER ATLANTEN

Långresans sista utlandshamn var Bordeaux. I Bordeaux mötte oss våren och konsul Hanappier. Berömd vinkung och svensk konsul.

HEMMA IGEN

Efter att ha lämnat Bordeaux den sista mars sattes kursen mot Sverige. Den 4 april kl 06.40 siktades Pater Noster och de svenska skären. Två timmar senare tog ankaret botten på Älgöfjorden.

Fem månaders oförglömlig långresa var därmed fullbordad under vilken tid Älvsnabben till-

Ulf Trapp älskar att segla, annars vore han väl ingen riktig sjöbuss. Här manövrerar han Atout, en fransk skönhet som på bilden sträcker ut för fullt utanför Marstrand.

ryggalagt mer än 22.800 sjömil. Det räcker jorden runt och lite till.

CHRISTER FREDHOLM

FOTNOT: Avsikten med marina långresor kan delas upp på två moment. Dels vill man ge sjöofficersaspiranter en första grundläggande sjömansutbildning och utbilda den värnpliktiga besättning-

en så att den kan krigsplatzas, dels vill man sprida kunskap om Sverige och förhållandena här. Denna målsättning kan bäst nås genom utlandsexpeditioner till sjöss. Varmare länders klimat medger nämligen fler övnings-tillfällen. Effektiviteten av utbildningen blir högre än den annars skulle ha blivit i hemmafartyg vintertid.

585 sökte - 19 platser Solbackaelev OK

Utredningsaspiranter för 1969 års utbildning i administrativ rationalisering har antagits av statskontoret i Stockholm. Bland 585 sökande har 19 utvalts. En av dessa är jur kan Hans Hoppe, Stockholm, som gick på Solbacka mellan 1956 och 1961. Totalt uppgick antalet sökande i år i det närmaste till dubbelt så många som förra året.

Bland årets sökande ingick t ex 81 med pol mag-examen, vidare 40 civilekonomer samt 26 civilingenjörer. Av de sökande var åtminstone 120 väl kvalificerade

att bli antagna, enligt de meritkrav som statskontoret uppställt. Urvalet av de 20 antagna har skett med hjälp av moderna personaladministrativa metoder. PARÅDET i Stockholm har bl.a. svarat för de psykologiska urvalsproven.

De som antogs hade följande förkunskaper: Pol stud (1), ekon stud (2), fil kand (9), socionom (1), pol mag (2), jur kand (1), fil mag (1), civ ekon 1), fil lic (1). Aspirantutbildningen börjar i september och pågår i åtta månader. Dominerande ämnen på schemat är administrativ rationalisering och automatisk databehandling.

SPR-delegation hos Olof Palme

Statsrådet Palme uppvaktades den 22 februari 1968 av styrelsen för Svenska Privatskolors Riksförbund, som representerades av följande personer:

- Förbundsordföranden, rektor Ragnar Pålman, Bröderna Pålman's Handelsinstitut, Stockholm.
- Vice ordföranden, rektor Torsten Wiberg, Anundsjöbygdens Realskola, Bredbyn.
- Skattmästaren, rektor Björn Birath, Stiftelsen Tekniska Institutet, Stockholm.
- Sekreteraren, fru Ulla Lindblom, Sätergläntans vävskola, Insjön.
- Övrig ledamot, rektor John Gundersen, Stockholms Tillskärar-Akademi, Stockholm.
- Övrig ledamot, fru Lilly Jacobsson, Carlssons Skola, Stockholm.

(Dessa tillsammans representerar tillsammans ca 30.000 elever.)

Förbundsordföranden, rektor Ragnar Pålman, framförde följande synpunkter:

Svenska Privatskolors Riksförbund har enligt sina stadgar till syfte att värna om och stärka det komplement och det alternativ till det allmänna skolväsendet, som privatskolorna utgör. Förbundet menar, att det i ett demokratiskt land bör finnas valmöjlighet för medborgarna så att dessa inte, såvitt gäller utbildning, uteslutande är hänvisade till ett statligt undervisningsmonopol.

FRIARE STÄLLNING

De svenska privatskolorna har som regel tillkommit på initiativ av ideellt inriktade enskilda personer eller grupper i avsikt att dessa skolor skulle utgöra ett komplement till det allmänna skolväsendet. Privatskolornas verksamhet är ofta inriktade på elevkategorier, som av olika skäl ej passar in i det allmänna skolväsendet. Genom sin friare ställning har privatskolorna även kunnat lansera andra undervisningsmetoder än dem, som tillämpats inom det allmänna skolor — undervisningsmetoder som sedan ofta legat till grund för reformer inom skolväsendet i övrigt.

Att privatskolornas verksamhet varit uppskattad av elever och föräldrar framgår av att elever i stor utsträckning sökt sig till dessa skolor, trots de kostnader, som detta för med sig och trots att plats funnits i det allmänna skolsystemet.

I Sverige lever vi för närvarande i privatskoleledens tidevarv. Varje år nödgas ett stort antal privatskolor lägga ner sin verksamhet av i första hand ekonomiska skäl.

I syfte att hålla elevavgifterna så låga som möjligt har de flesta privata skolor anhållit om statsbidrag för sin verksamhet. Genom statsbidraget betages skolorna bl a varje möjlighet till ekonomisk konsolidering. Överskott att fondera kan ej förekomma, utan det finns bara två möjligheter, antingen att spela med så finstämda ekonomiska instrument att verksamheterna går jämnt ut, eller också att få underskott och därmed riskera att nödgas nedlägga verksamheten.

Vinst kan således ej uppkomma i en privat skola med statsbidrag.

Fonderingsmöjligheter är emellertid ett starkt önskemål från privatskolornas sida.

KATASTROFSITUATION

Svårigheterna blir inte mindre av att skolorna inte erhåller statsmakternas besked om beviljade statsbidrag förrän alltför sent, ibland inte förrän hela verksamhetsåret är tilländalupet. Hur skall man då kunna planera, budgetera och upprätta bokslut per verksamhetsårets sista dag? En katastrofsituation uppstår, när statsmakterna i efterhand ändrar en tidigare bidragspraxis till det sämre, vilket är detsamma som att äventyra verksamheten. Förbundet framhåller således önskvärdheten av att få besked i förväg och inte i efterhand.

Nu har emellertid det statliga, schablonmässiga bidragssystemet inte följt kostnadsutvecklingen med alltför höga elevavgifter som en följd. Därför är också ett förbättrat bidragssystem ett önskemål från förbundets sida.

Det är viktigt att inte privatskolorna nödgas fastställa så höga avgifter för eleverna att den demokratiska principen om valmöjlighet för medborgarna sätts ur spel. Någon elevavgift är helt i sin ordning, men

den får inte bli så hög att skolans tjänster endast kan utnyttjas av "rikemansbarn" och att skolan därigenom får en social slagsida.

Man måste i detta sammanhang ha klart för sig, att när det statliga bidraget ökar, så går elevavgifterna i motsvarande mån ner.

Undersökningsresultat, baserade på uppgifter från bl a Stockholms skoldirektion, visar även tydligt att de privata skolorna drivas till betydligt lägre totalkostnad per elev än det allmänna. Trots att det allmänna har "stordriftens" fördelar har man ännu inte lyckats nedbringa ens driftskostnaderna per elev tillräckligt i nivå med den kostnadsram inom vilken de privata skolorna arbetar.

VÄRDET AV ALTERNATIV

Svenska Privatskolors Riksförbund har genomfört en brett upplagd enkät med konkreta ställda frågor till skolmyndigheter och skolorganisationer i en rad västerländska länder för att därigenom utröna privatskolornas ställning i dessa länder. Denna undersökning visar otvetydigt att det stöd privatskolorna erhåller från det allmänna sida i samtliga dessa länder är betydligt bättre än här. Särskilt kan pekas på förhållandena i grannlandet Danmark, där statsmakterna sedan länge insett värdet av ett alternativ till det allmänna skolsystem, och därför genom mycket förmånliga bidragsbestämmelser stöder de elever, som söker sig till privatskolor.

Förbundet ville i detta sammanhang understryka vikten av att skolfrågor inte blir politiska frågor. I Danmark är exempelvis alla partier eniga om medborgarnas rätt att själva välja allmän skola eller enskild skola.

Förbundet framhöll att förbundet naturligtvis på alla sätt ville bidra till ett önskat förtroendefullt samarbete mellan det allmänna å ena sidan och privatskolorna å andra sidan.

Förbundet ville efterhöra statsrådet Palmes inställning till privatskoleväsendet och om statsrådet ville stödja privatskolorna i deras svåra situation genom att medverka till att statsbidragsreglerna smidigare anpassas till föreliggande behov.

STAT OCH KOMMUN

Vuxenstuderandes Riksorganisation framförde genom förbundsordförande herr Jan Skoglar följande:

Privatskolornas ställning inom utbildningsväsendet och det statliga ekonomiska stödet till dessa skolor har betydelse för de vuxenstuderande av främst två anledningar.

Den satsning på vuxenutbildningen som stat och kommun nu gör innebär för de vuxna en möjlighet till utbildning som förut ej funnits. Om den vuxne skall kunna på ett effektivt sätt bedriva studier fordras en samverkan mellan olika studieformer på ett sätt som hittills inte varit vanligt. Privatskolornas roll inom vuxenutbildningen torde bli att komplettera de statliga och kommunala skolorna med sådana utbildningar som efterfrågas av de studerande men som inte ingår i de statliga och kommunala skolornas utbildningsprogram. Ur de studerandes synpunkt är det därför ett önskemål att privatskolornas verksamhet får fortsätta detta för att få största möjliga valfrihet vid valet av studieväg.

Ett minskat eller otillräckligt ekonomiskt stöd till privatskolorna påverkar den enskilde studerandes ekonomi på ett negativt sätt och innebär dessutom att den statliga studiehjälpen blir otillräcklig att leva på för de studerande vid de privata läroanstalterna.

Stockholm den 22 februari 1968

SVENSKA PRIVATSKOLORS RIKSFÖRBUND

**AB J. Hilding Hansons
Mek. Verkstad**

KUNGSÅRA · VÄSTERÅS

Nordiska privatskolorna har gemensam nämnaire Samlar etniska grupper

Genom denna rekommendations antagande avslutade Nordiska rådet en relativt långvarig behandling av frågan om ett förenhetligande av de olika nordiska skolordningarna. Slutet blev att man framför allt ville närma undervisningens innehåll i de olika skolformerna till varandra i stället för att skapa fullständigt enhetliga skolordningar i de olika länderna.

Det finns i alla våra länder privatskolor, i vilka meddelas undervisning som på ett eller annat sätt avviker från den som meddelas i övriga skolor. Sådana skolor kan tillgodose vissa etniska gruppers särbehov. De är då inrättade för minoriteter av olika slag. Syftet med privatskolorna kan också vara att ge större utrymme för religiösa synpunkter i undervisningen.

Det finns vidare skolor, där hela undervisningen sker på ett främmande språk och som främst är avsedda för utlänningars barn. Det erfordras även exempelvis särskilda internatskolor för barn till medborgare, vilka är bosatta utomlands men som vill få sina barn uppfostade i hemlandet. Det finns enskilda skolor i vilka man experimenterar med nya undervisningsmetoder som ännu inte utvecklats så långt, att de hunnit införas i det allmänna skolväsendet.

SAMBAND MED HEMMEN

I Finland, som i Norden har det största antalet privatskolor i förhållande till totalantalet läroverk, finns för närvarande 362 privata skolor av totalt 636 läroverk. Antalet i läroverk inskrivna elever under läsåret 1967/1968 uppgår till 294 576, av vilka 172 973 är elever i privatskolor. De privata läroverken har kommit till stånd genom insatser av enskilda personer och vanligtvis stötts av stora medborgarkretsar, vilka aktivt arbetat för att utveckla skolornas verksamhet.

Dessa har på detta sätt utgjort en miljö, som tack vare det nära sambandet med hemmen har varit synnerligen positiv för elevernas utveckling. Privatskolorna har även haft möjlighet att bedriva experimentell verksamhet, som ofta varit banbrytande för läroverkens all-

männa utveckling och föregripit reformer i det statliga skolorna. I Finland har privatskolorna åtnjutit betydande statsunderstöd.

I Danmark har också sedan gammalt en stor del av det högre skolväsendet varit drivet av enskilda men statsunderstött. Däremot har i Sverige enskilda skolor i senare tid spelat en mindre framträdande roll.

GENERÖSA BIDRAG

En viss generositet bör visas de enskilda skolorna. Det är av vikt att dessa, som ofta företräder särskilda bildningsmål, inte blir förbehållna de ekonomiska välsituerade genom att höga elevavgifter framtvings. Detta blir konsekvensen, om skolorna ges så litet understöd att de i huvudsak måste finansieras av elevernas föräldrar. I flera av våra länder är biståndsgivningen generös, så att kostnaderna för föräldrarna ej blir avskräckande höga. I andra har politiken varit att motverka privatskolväsendet bl a genom att skära ner eller helt draga in statsunderstöden eller att vägra låta lärare räkna tjänsteår i enskilda skolor.

Enligt vår mening är det betydelsefullt att man i de nordiska länderna då det gäller att bestämma utrymmet för privatskolorna särskilt beaktar hur långt den nationella samordningen av undervisningens innehåll bör drivas. Det är av vikt att man i Norden här följer i stort sett likartade riktlinjer, även om utgångspunkterna för de enskilda skolorna för närvarande är rätt olika i de skilda länderna. Nordiska rådet bör därför nu rekommendera regeringarna att iakttaga vissa gemensamma linjer för privatskolväsendets utbyggnad och fortbestånd. Föräldrar bör, så långt det går, som en samhälls service kunna få välja mellan olika skolalternativ för sina barn.

Stockholm och Helsingfors den 28 maj 1968.

Folke Björkman

Georg C. Ehrnrooth

Olavi Lähteenmäki

Juha Rihtniemi

SLANGKLÄMMOR

i järnhandeln

hos biltillbehörsfirmor

på bensinstationer

Nordisk samverkan mellan privatskolor

...Svenska Privatskolors Riksförbund (SPR) höll årsmöte den 19 oktober i Stockholm. Det senaste året har man inom förbundet arbetat för att låta privatskolorna närma sig varandra över nationsgränserna inom Norden. Sälunda har bl a ett förslag om gemensamma riktlinjer för de nordiska privatskolorna tagits upp till behandling i Nordiska rådet.

Till årsmötet hade arrangören, SPR, inbjudit en rad representanter för olika undervisningsorgan. Där märktes tex företrädare för Skolöverstyrelsen (SÖ), Stockholms skoldirektion, Mälsmännens Riksförbund (MR), SECO, Svenska Privatskolors Elevförbund samt talesmän för privatskoleorganisationer i Danmark, Finland, Norge och Island.

Enligt stadgarna avser förbundet "att komplettera det allmänna skolväsendet samt värna om — och stärka — det alternativ som privatskolorna utgör". Man vill m a o slå vakt om en för ett demokratiskt land självklar princip. Nämligen att det för varje medborgare bör finnas en valmöjlighet i skolgången. Alla elever, oavsett individuella färdigheter, skall kunna få en sådan chans. Ett statligt undervisningsmonopol skulle således eliminera denna valmöjlighet.

"I Sverige är denna princip tyvärr inte självklar", säger SPR i en pressrelease. SPR har gjort en undersökning och kommit till den slutsatsen att det är bättre ställt i det avseendet hos andra västerländska demokratier, påpekar man vidare.

mycket
att vinna på
NYNÄS

KLIPPANS BARNSTOL

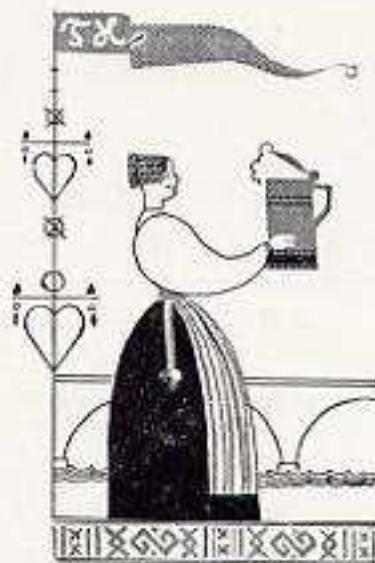

ger både trygghet
och trivsel i bilen

AB BR. OTTOSSON & CO - KLIPPAN

Träffpunkten
vid
Siljan

LEKSANDS TURIST= HOTELL*

erbjuder
*KOMFORT och
GOTT BORD*

*Otvungen och
Vänlig atmosfär*

Tel. 0247/113 70